

Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru“ pentru literatură 2008

Climates

62

Director fondator:
Ion Iancu Vale

literare

Anul 6
ianuarie
2013

Revistă literară și de cultură românească
Fondată: mai 2007

Perla

de Vladimir Kush

Semnează în acest număr

Al. Florin Țene	Marele noroc al literaturii române	3
Mihai Samson Petrescu	Poftim cultură	5
Doru Sicoe	O încadrare istorică	6
Margareta Chiurlea	Poeme	9
Ștefan Lucian Mureșanu	Funerar și sens al regretelor...	10
Patricia Resch	Mutații în ADN-ul nostru	12
Ion Iancu Vale	Alt om (poem)	13
Gabriela Căluțiu Sonnenberg	Iluzia comunicării perfecte	14
George Petrovai	Nevoia presantă de civilizație	15
Alexandru Stănculescu Bârda	Sfârșit și de la capăt	16
Diana Saxone Horodi	Un nou roman al scriitoarei Madeleine Davidsohn	17
Corneliu Leu	Critica de direcție a lămuririi și duminirii	18
Gheorghe Valerică Cimpoca	În căutarea adevărului	20
Ion Iancu Vale	Poeme	21
Dona Tudor	Taine, tâlcuri, învârteli	22
Mario Varga Llosa	Elogiul lecturii și al ficțiunii	23
Mircea Drăgănescu	Poeme	24
Adriana Georgiana Epure	O poveste și atât	25
Gheorghe Palel	Riscul cunoașterii (poem)	25
Mihai Ardeleanu	Înțeleptul și tânărul Dan (eseu rimat)	26
Daniel Ioniță	Darul poeziei românești către universalitate	27
Dimitrie Grama	Șarpele	29
Dorel Schor	Ziceri	30
Roni Căciularu	Prezentare de carte la Oradea	30
***	Așa, ca să mai uităm de necazuri	31
Mariana Zavati Gardner	Bilet dus-întors	32
Alina Nicoleta Polina	Roșu ucigaș	33
Aurelia Rînjea	Ce este Shakespeare	34
Vavila Popovici	Decență sau vulgaritate	35
Ionaș Loredana	Omagiu Eminescului	38
Lucian Constantin	Târgoviștea sub însemnul lui Eminescu	39

Grafica acestui număr este semnată de pictorul Vladimir Kush

Cont pentru depuneri în LEI

Banca Transilvania Târgoviște - R054BTRL01601201U02393XX

Adresa redacției principale: Aleea Arcașilor, bl. 36, sc. B, ap. 23, Târgoviște, România **Telefoane:** 0722 702 578, 0741 732 122 **E-mail:** ioniancuvale@yahoo.com
Web site: <http://climate.litere.ro>

Director editor: Gheorghe-Valerică Cimpoca,
Redactor-șef (fondator): Mircea Cotârță
Redactor principal (fondator): Sebastian Drăgan
Colegiul redacțional: Grigore Grigore, Gheorghe Palel, Emil Stănescu
Florea Turiac, Lucian Constantin

Redacții asociate - România: Bacău, Bistrița, Brașov, Cluj-Napoca, București, Deva, Focșani, Iași, Suceava, Turnu Severin, Hunedoara, Mangalia, Olănești, Oradea, Ploiești); **Alte țări:** Anglia, Australia, Belgia, Canada, Danemarca, Elveția, Franța, Germania, Gibraltar, Israel, Italia, Macedonia, Portugalia, Republica Moldova, Serbia, Spania, S.U.A., Ucraina.

Colaboratori principali: Mihai Antonescu, Mihai Ardeleanu, Eugen Axinte, Iulia Barcaroiu, Nicolae Bălașa, Elena Buică, Roni Căciularu, Luca Cipolla, George Coandă, Florian Copcea, Melania Cuc, Emilia Dănescu, Mircea Drăgănescu, Eugen Evu, George Filip, Dan Gîju, Dimitrie Grama, Mirel Horodi, Djamal Mahmud, Alexandru Manafu Menuț Maximilian, Gavril Moisa, Octavian Mihalcea, Monica Mureșan, Ștefan Lucian Mureșanu, Florin Vărlan Neamțu, Emil Persa, George Petrovai, Georgeta Resteman, Puiu Răducanu, George Roca, Viorel Roman, Dorel Schor, Claudia Serea, Delia Stăniloiu, Victor Sterom, Al. Florin Țene, Ioan Țepelea, Baki Ymeri, Raquel Weizman.

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semnatarilor

Tehnoredactare: Florin-Lucian Dragoș ■ 0730 863 602 ■ dragosflorinlucian@gmail.com ● Culegere text: Reta Sofronie ● Corectură: Manuela-Elena Dragoș

Revistă editată de Societatea cultural istorică „ARM” Târgoviște ■ ISSN 1843-035X

Apare sub egida Consiliului Județean Dâmbovița prin Centrul Județean de Cultură Dâmbovița și cu concursul Fundației „Renașterea Pietroșiței - Ruralia”

Al Florin Țene

Când se cercetează cu acribie opera unui poet ca Eminescu se caută înțelesuri, sensuri, forme, ambianțe, se încearcă de fapt parafe alături de cele semnate simplu dar dramatic la viața sa, creatorul. În situația noastră actuală când poetul este analizat cu admirație, ori cu îndoielă, ajungându-se până la denigrare, mă duce cu gândul la ce spunea autorul „Sărmanului Dionis”: „Ce-au fost românii pe când eu n-am fost, ce vor fi ei când eu n-oi mai fi?”

Aprecierea, respectul, adorația, admirația sau contrarele lor caută cu ustensile pe măsura celui ce începe arheologia poetică eminesciană. Superlativul ar fi atins în condițiile, și numai atunci, când cel ce studiază și analizează vestigiile scoase la suprafață are mai mult decât ochiul atent, este de bună credință, decât știința unei astfel de arheologii, când însăși cercetătorul re-creează. Căci aceasta ni se pare a fi specificul: se reconstituie un suflet de poet ce nu poate fi despărțit de

Marele noroc al literaturii române

Eminescu!

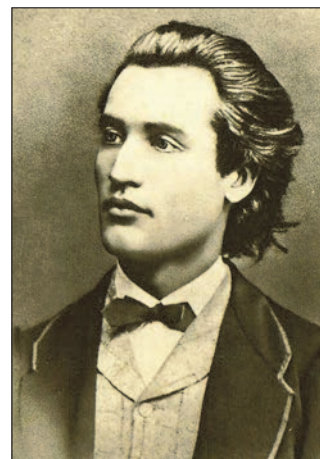
Motto: „Crist a învins cu litera de aur a adevărului și a iubirei, Ștefan cu spada cea de flăcări a dreptului. Unul a fost libertatea, celălalt apărătorul evangheliei ei.” (Mihai Eminescu)

viața sa și mediul social-politic în care și-a desfășurat activitatea, inclusiv nivelul la care a ajuns dezvoltarea limbii române. Se re-creează un Eminescu recunoscut, trebuie, în aceste condiții să ni-l amintim prin ce a lăsat în urma sa, inclusiv și prin mărturiile contemporanilor săi.

În lumea încărcată de simboluri ale antichității helene, Luceafărul simboliza călăuza călătorilor spre lăcașurile zeilor. În căutarea Luceafărului poetul își străbate în felul său viața. Ceea ce ne dezvăluie nouă este prin forța sa de a stăpâni Pegasul la modul sublim, de a ști să-l facă să poposească, pentru contemplația a ceea ce zărește, sau dimpotrivă, de a-l îndemna să galopeze năpraznic într-u vârtej de lumi interioare ale eului. Astfel își realizează Eminescu partea sa de magie. Cătălina visa la Luceafărul „Lângă fereastră, unde-n colț/ Luceafărul așteaptă”. Acest poem eminescian este inspirat de un basm publicat de folcloristul R.Kunish, al cărui fond de idei se bazează pe antagonismul dintre superioritatea creatorului de geniu și lumea mărginită. Coborârea la reali-

tatea pământeană se face sincopat, de la înălțimea Geniului la iubirea pământeană dintre Cătălin și Cătălina. Și dacă, magic, Eminescu creează o magie tainică și locuri pe măsură, ele au trăsăturile realului care îl înconjoară și pe care îl străbate. Nu se întâmplă să avem feerice nopți. Ele există în realitate, Eminescu le transferă doar din epoca sa în Artă: „Noaptea potolit și vânt arde focul în cămin;/ Dintr-un colț pe-o sofă roșă eu în fața lui privesc,/ Pân-ce mințea îmi adoarme, pân-ce genele-mi clipește;/ Lumânarea-i stinsă-n casă... somnu-i cald, molatic, lin.” (Noptea). Eminescu ajunge mai aproape de sine, atunci când se evocă precum: „Dar nu vine... Singuratic/ În zadar suspin și sufăr/ Lângă lacul cel albastru/ Încărcat cu flori de nufăr”. (Lacul). Poezia eminesciană este, înaintea de toate, un climat al Spiritului și apoi un climat al Cuvântului, al Inteligenței și Visării, prin Cuvânt.

Începând cu ridicarea bustului Eminescu din Botoșani, în anul 1890, a bustului poetului din Dumbrăveni, jud. Botoșani, în 1902, a apariției

cărții „Omagiul lui Mihail Eminescu”, la Galați, cu prilejul a 20 de ani de la moartea sa, cu o prefață de A.D. Xenopol, urmată de manifestări culturale dedicate Poetului, dealungul timpului au fost ridicate statui Poetului Național în aproape toate orașele mari din țară. Și de atunci în fiecare an la 15 ianuarie și 15 iunie comunitățile localităților noastre îl comemorează, depunând flori la statuile lui, organizându-se simpozioane pe teme din opera sa. Oare aceste pelerinaje de două ori pe an la statuile lui nu sunt o formă de pioșenie față de o personalitate ce merită să o numim „Sfântul Literaturii Române”? Eminescu în acest răstimp a devenit în memoria noastră culturală un brand. Atât prin geniala sa operă dar și prin destinul său martiric, cum ar spune Adrian Dinu Rachieru. Iar dacă, în zilele noastre Poetul a devenit, pentru unii, o problemă, afirm și eu precum D. Vatamaniuc: „E foarte bine că avem o problemă Eminescu”. Acesta să fie motivul că Eminescu a deve-

► nit Poet Național pe bază emoțională? Mă gândesc că la un românism cu o recunoscută bășcălie a desconsiderării de sine, Eminescu poate să capete, cum spunea Eugen Ionescu, în 1932, un „rol de figurant în cultură”. Sunt destule încercări de deconstrucție a mitului eminescian, însă nu a fost găsit un înlocuitor. A încercat N. Manolescu să-l impună pe Mircea Cărtărescu dar, vorba lui N. Georgescu, tot demersul a rămas “o formă fără fond.”

Vor mai fi multe încercări de demolare a statuii lui Eminescu, însă opera lui este și va rămâne un spațiu al ritmului. Este o respirație creatoare prin limba română. Iar literatura noastră expiră și inspiră prin acest mare poet. Și, când vorbim de geniul lui Eminescu și opera lui ca aspirație către Absolut, vorbim de fapt despre efortul, pe durata existenței umane, de a integra cât mai perfect cu puțință ritmul lor esențial într-un ritm universal sau, de a se ridica, prin particular, la puterea de adevăr a generalului. Literatura Română a avut mare noroc cu acest poet născut la Ipotești. Ritmul celui ce creează rămâne în opera sa. Un ritm devenit culoare, contur, sunet. „Numai când ritmul devine singurul și unicul mod de a exprima gândul, numai atunci există poezie. Orice operă de artă nu este decât un singur și același ritm” spunea

Holderlin în convorbirile sale cu Sinclair. Iar valoarea filosofică a operei eminesciene constă în efortul său de a investi umanul cu eternal, pieritorul cu nepieritorul, relativul cu absolutul. Și astfel, oricât ar părea, Eminescu nu poate să fie abstras din timpul său și din spațiul său. Judecata operelor sale trebuie făcută în acest context. Valoarea operei eminesciene nu constă atât în ce și cât a putut să cuprindă în sine din absolute, ci în tensiunea spirituală cu care s-a dorit acest lucru, în ceea ce numim zbaterea poetului, arderea sa lăuntrică. Pentru că tensiunea spirituală naște întrebări, iar acestea vis-à-vis de existență sunt hrana necesară cunoașterii. Opera eminesciană este o împlinire pentru el și pentru Literatura Română și este cu atât mai mare, cu cât constituie o împlinire ulterioară.

În opera lui Mihai Eminescu, prezentul este implicat. Ea depinde de gradul în care prezentul și viitorul este implicat, ca opera eminesciană să aparțină ea însăși viitorului. Eminescu nu a fost un singuratec, dar el este un singular în literatura noastră. Originalitatea operei eminesciene constă într-o știință a mijloacelor artistice și o conștiință creatoare. De aici provine tot zbuciumul său, toată lupta sa pentru lărgirea marginilor cunoașterii, toată acea răsucire centralizată a eului său, lansând în Univers frânturi de creație și existență. Este

zbuciumul profund pe care îl destăinuia Eminescu: „În orice om o lume își face încercarea/ Bătrânul demiurgos se oprește-n van;/ În orice minte lumea își pune în-trebarea/ Din nou: de unde vine și unde merge floarea/ Dorințelor obscure sădite în noian” (Împărat și Proletar).

Existența eminesciană este o existență întru Poezie. Dar să nu uităm că Poetul a fost și un jurnalist de excepție. A abordat, în articolele publicate, mai ales în Timpul, mai toate temele ce frământa societatea românească în timpul său. A publicat articole: filosofice, economice, sociale, politice, etc. Marele poet a publicat zeci de articole în apărarea Bisericii Ortodoxe Române. Î.P.S. Nicolae Corneanu spunea în acest sens: „Marele nostru poet a fost un creștin authentic, ceea ce rezultă din viața, ca și din opera sa. Poeziile, proza și publicistica sa sunt o mărturie în acest sens. Se poate însă vorbi și despre relația lui Eminescu cu teologia? Când zic teologie mă refer la știința teologiei, adică la un interes pe care l-ar fi arătat Eminescu cercetărilor teologice. La acest capitol opera lui literară nu ne poate ajuta, în schimb ne îmbie mărturii aproape neașteptate manuscritele constând din mii de pagini, unele investigate, altele cercetate și comentate, altele încă necunoscute” (Eminescu, Ortodoxia, Editura Eikon, Cluj-Napoca,

2003).

În 1871, în august, a fost organizată Marea Sărbătoare de la Putna, la care a participat și Eminescu împreună cu Slavici și unde Xenopol a ținut o importantă cuvântare. Această serbare era prilejuită cu ocazia împlinirii a 400 de ani de la zidirea Mănăstirii de către Ștefan. Serbarea trebuia să se țină în 1870 dar din cauza războiului franco-german a fost amânată cu un an. Scrisoarea către D. Brătianu din 3/15 august 1871 este un document însemnat pentru cunoașterea stadiului la care ajunsese Eminescu în dezvoltarea sa sufletească și intelectuală. În perioada organizării serbării de la Putna Ion Slavici îi spunea că mulți se vor pune de-a curmezișul acțiunii. Însă Eminescu îi răspundea: „Dăi fără milă în ei!” Cu această ocazie poetul a publicat un articol în „Timpul” în care spunea, printre altele, că Ștefan apărătorul Moldovei și al creștinătății este un sfânt al Bisericii noastre strămoșești. Prin noiembrie în același an un ziarist anonim scrie în publicația liberală „Democratul”, atacându-l pe Poet, spunând că „Domnul Eminescu ne-a obijnuit cu nebuniile sale publicate în Timpul. Cu ocaziunea sărbătorilor de la monastirea Putna acest domn a îndrăznit să-l numească sfânt pe Ștefan cel ce la mânia a tăiat capete.” După atâtea ani,

**Continuare în
pagina 22**

Poftim cultură!

**Mihai
Samson Petrescu**

O întâmplare banală, ba chiar anodină poate să te pună în situația paradoxală de a-ți schimba cu 180 de grade atitudinea față de un om pe care-l puteai prețui neconditionat anterior potrivit acelei judecăți comune care spune că pe un dușman e bine să-l tratezi ca pe un bun prieten iar de prieteni e bine să te ferească bunul Dumnezeu.

În anii de stagiu petrecuți prin Ardeal, într-un orașel cu o veche istorie m-am bucurat de prietenia unor colegi de breaslă foarte pasionați dar nu de meseria pe care o practicam în comun, arhitectura, ci de cu totul alte domenii ale artei cum ar fi fotografia sau, respectiv, artele plastice, în speță grafica. Oamenii erau tineri și plini de viață.

Nici un anumit jargon nu le era străin așa încât, de fiecare dată când unul dintre ei urma să meargă la toaletă se adresa celui-lalt, într-un atelier plin cu tovarășe de muncă tinerele și foarte hazlii, cu câte o voce tare, plină de insolență: „Hei, John, ce faci?! Nu vii să dai mâna cu un vechi prieten?!” “O, nu, dragă Ady, mersi de invitație, sunt ocupat!” sosea invariabil răspunsul. Ceva mai târ-

ziu rolurile se inversau...

Nu m-aș fi căznit să risc o asemenea ușoară trivialitate dacă întâlnirea mea tet-a-tet cu Horia Gârbea nu s-ar fi precipitat către o aceeași istorioară, cu singura deosebire (esențială, din păcate) că ajuns și el la budă, maestrul preocupat de misterle Bucureștilor pe toate le-a făcut, numai pe la chiuvetă n-a mai trecut. Jenant!

Jenant, mai ales pentru că omul nostru, inginer constructor de meserie și, mai nou hiperocupat, hiperdotat și hipertalentat, cu aere de mare vedetă literară/culturală se grăbea spre o sală plină de scriitori și mai ales de scriitoare de care tocmai urma să se despartă, să-și ia la revedere ca de la niște buni și (eventual) vechi prieteni, dând, cum era și firesc cu ei, mâna...

Vă puteți închipui situația jenantă în care am fost pus, undeva într-o urbe proaspăt ridicată din rândul comunelor mai răsărite din sud dar care, cu toate condițiile obiective moștenite dintr-o epocă de tristă amintire avea totuși grupuri sanitare în interior, dotate cu apă curentă și rețea de canalizare, ba chiar cu anumite standarde de igienă impuse de respectivul patron de locantă. Eram frapat de întraga poveste pentru că descoperisem fără voia mea că omul pe care-l crezusem măcar un tânăr promițător într-ale scrisului ignora cu nonșalanță o minimă conduită civili-

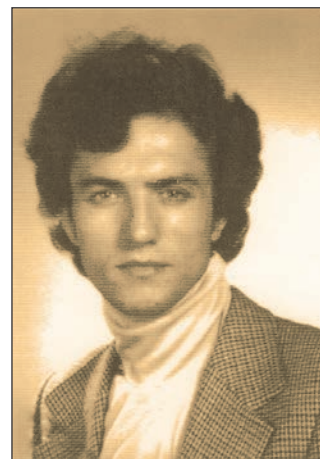
zată. Și-atunci, ce-aș mai putea aștepta de la acesta?!

Ori aici mi s-a părut și mai apăsător jenantă situația. Să constăți că cei abia ridicați din starea de ruralitate respectau niște reguli de minimă igienă iar amfitrionul ocazional și bucureștean, Horia Gârbea în persoană, nu! Mai ales că, după spusele lui, ar proveni dintr-o familie cu vechi tradiții urbane!

Mărunt la stat dar fire energetică, H.G. s-a descurcat și se descurcă bineșor în lumea literară dâmbovițeană/bucureșteană. S-a adaptat de minune și luptând pe multe fronturi și-a consolidat un nume, cum se spune, dar, din păcate a uitat de cei șapte ani de-acasă și mizează prea mult pe acea lume literară (faună denumită adeseori și pe bună dreptate) despre care își închipuie că e totul. Ori, tocmai asta e, că nu e!

În acea zi de toamnă omul a trecut călcând apăsător prin wc, apoi, în mare viteză prin fața spălătoarelor și oglinzilor din grupul sanitar rezvat bărbatilor și, fără să se oprească, a ieșit și a trântit cu mare zgomot ușa în urma lui motiv care intrigându-mă m-a determinat involuntar să ies după el și să încerc să-l identific, stârnindu-mi brusc curiozitatea: Cine putea fi atât de insolent?!

Ei bine, insolenta persoană era nimeni altul decât marele Horia Gârbea care cobora grăbit scara prelungă ce lega

etajul cu grupurile sanitare, de parterul cu sala de restaurant unde edilii locali organizaseră agapa de la sfârșitul aceluia eveniment literar anual. M-am ferit să-mi iau la revedere de la el cu acea ocazie...

***

Nu-mi pot da seama cum și de ce nu i-au picat bine cronicile literare la cărțile mele (cele favorabile, bineînțeles) pentru că, în mod constant, fără să mă citească, a făcut referire la ele. Ba că n-a înțeles ce căutam într-o culegere de articole ale lui Tudor Cristea, ba că n-aș avea nu mai știu ce năzbâtii care îi umblă prin cap, așa încât i se părea de mirare că apăream în altă culegere de articole critice ale d-lui Liviu Grăsoiu, ba că poezii de la Litere (între care de cea dată nu publicasem dar dacă aș fi făcut-o cu siguranță că n-aș fi scăpat cenzurii sale critice) n-ar avea haz, etc etc. Omul are ce are cu mine și mă tot pomeneste la și alții fără să mă fi citit și, evident fără a avea habar de poziția mea lipsită de orice urmă de orgoliu de vedetă literară sau

► de participant la așa-zisa viață literară, calea presupusă ca asiguratorie a unui strălucit triumf literar prezent și viitor după minți așa de luminate ca a lui Horia Gârbea.

În realitate, aidoma unor prieteni respectabili pe care am avut bucuria de a-i cunoaște direct sau prin intermediul scrierilor lor, n-am considerat niciodată, aidoma lui Horia Gârbea, că mi-aș putea consolida vreo poziție literară doar prin participarea voioasă și plină de aplomb la viața literară (gazetărie, găști literare, cultivarea cafenelelor bucureștene sau sluj asiduu pe lângă marii drgători cocoțați la vârfurile UR).

Că Horia Gârbea o fi făcut sau n-o fi făcut cinstite meseriei de inginer constructor, nu știu. Nici nu mă interesează. Dar, cum în deja îndelungata mea activitate de arhitect am avut prilejul să cunosc și să colaborez fructuos cu foarte mulți ingineri constructori care m-au apreciat pentru elegantele proiecte și colaborarea onestă nu pot să-mi explic repetatele note constant răutăcioase ale acestui domn decât ca un semn de invidie de pe poziția sa de inginer nepracticant față de cea a unui arhitect diplomat activ (pe care înclin să cred că am practicat-o cu cinstite) care are oricum mai multă tangență cu artele

decât domnia sa.

Cât despre opera mea comentată de oameni de specialitate care s-au simțit îndreptățiți să-și spună părerea (chiar cu riscul de a-l fi deranjat pe d-l inginer Horia Gârbea, cel convertit la literatură), nu doresc să spun decât că ea poate fi valoroasă sau nu, dar acest lucru poate fi stabilit numai dacă este evaluată în chip onest și într-un mod profesionist, eventual ajungând să fie prețuită.

Ori, în cazul lui Horia Gârbea, aprioric se face dovada că nu i-ar sta în intenție să facă așa ceva, mai ales că domnia sa este o persoană, cum spuneam, hiperocupată, hiperdotată și hiperta-

lentată dar, din păcate, în mod vădit certată cu apa. Nici n-o trage când merge la toaletă, nici nu se spală pe mâini după ce iese de acolo și asta cu atât mai rău că n-o face atunci când știe că intenționează să dea mâna cu alte persoane!

Cât despre poezia, romanul, teatrul sau eseistica sa mi-e foarte greu să mă pronunț. Dar dacă este scris cu aceleași mâini parcă nu-mi vine să mă gândesc că le-aș citi... Oricum, o baie critică cred că i-ar prinde bine neastâmpăratului domn! Un soi de duș rece care l-ar trezi la realitate și l-ar feri în viitor să se mai lege de confrăți ca boala de omul sănătos.

Doru Sicoe

Dați-mi voie ca în abordarea mea asupra CPSF prima serie, să iau ca reper „Fundatia” lui Isaac Asimov – această epopee de epopee, cum s-ar spune azi. Ea a transformat Războiul lumilor a lui H.G. Wells într-un fel de istorie rurală. Apărut între 1942 și 1950 în „Astounding Magazine”, Ciclul „Fundatia”, cu ale sale opt episoade inițiale, republicat în trei volume (1951-53), este mama și tatăl tuturor imperiilor stelare de mai apoi, cu o remarcabilă înfățișare în celebrul „Star Wars” (Războiul Stelelor - 1977-1983), un ciclu de trei episoade și el. Succesul acestor două capodopere ale SF-ului americano-mondial a

Colecția povestiri stiintifico-fantastice O încadrare istorică

impus mai apoi continuarea lor, după ani și ani, aduse „la zi” – ce zi! – Din punct de vedere „tehnic”. Între cele două epopei americane stă la noi CPSF (1955-1974)!

Îngrădită complet de Occident, România, remodelată din temelii de către invazia sovietică

din 1944, va ajunge să nu mai știe nimic autentic despre „lumea liberă” de afară și, mai ales, despre „bandiții” de americani și a lor „Fundatie”, în fapt ei reprezentând singura forță planetară (și patria SF-ului mondial!) în stare să stăvilească pe urâtul și dictatorialul

Catâr, care pe la noi luase forma URSS – un imperiu comunist de esență rusească și ideologie „marxist-leninistă”, cu propria dorință de dominare a lumii. Prin urmare, părinții mei învățau limba rusă la școală, singura limbă străină apreciată ca „folositoare” „noilor generații de români! Și, cum „soarele de la Răsărit Răsare”, cam tot ce era „buricul științei” și valorii „umaniste” era de proveniență rusească. Noi, românii, „înțeleseserăm” chiar de mult acest lucru, dovadă fiind un Dimitrie Cantemir sau un Tudor Vladimirescu, ajunse acum personaje istorice cheie în istoria națională, niște „vizionari” datorită legăturilor politice și personale ale respectivi-

lor cu rușii.

Obținerea, prin spionaj, a bombei atomice, de către Stalin – prezentată supușilor ca realizare proprie a măreției științei sovietice! – a dat un plus de credibilitate propagandei comuniste în ceea ce privește „superioritatea” tehnologică rusească. Apoi, incredibilul Sputnik din 1957, urmat de zborul lui Iuri Gagarin în jurul Terrei, prin Cosmos (1961), a lansat „era spațială”, una strict sovietică pentru noi, românii. Ce Fundație, ce Imperiu Galactic, de sorginte capitalistă! Imperiu cosmic comunist, de esență sovietică, pe baze „marxist-leniniste”! Prin urmare, nu se va traduce „Fundatia”, ci „Cor serpentis” (Inima șarpelui), de Ivan Efremov (două fascicule, nr. 113-114) și „Nebuloasa din Andromeda” de Ivan Efremov (șapte fascicule, nr. 59-65), „Rapsodia stelelor” de Valentina Juravliova (nr. 123), „Întoarcerea din Cosmos” de Gleb Anfilov (nr. 135) alăturându-se creații proprii, de genul „Astrida” de Mircea Brateș (trei fascicule, nr. 25-27), „O iubire din anul 41042” de Sergiu Fărcășan (patru fascicule, nr. 83-86), „Oameni și stele” de Ion Hobana (nr. 88), „Paradoxala aventură” de Ion Mânzatu (cinci fascicule, nr. 90-94), „Planeta Mrina în alarmă” de Adrian Rogoz (nr. 107), „Captiv în inima Galaxiei” de Romulus Bărbulescu și George Anania (nr. 226) – întruchipări mult mai

adevate ale viitorului de influență sovietică.

Oricum, o lume mult mai bună și avansată decât cea în care se trăia pe atunci în lagărul sovietic! De unde și pasiunea dezvoltată pentru SF atât în rândul autorilor, cât și în cel al cititorilor de atunci... Acesta este primul „obsedant deceniu” al CPSF, în care România devenise „România”, un lagăr comunist fără dreptul la liberă exprimare și comunicare al populației, cu mii de deținuți politici și zeci de mii de deportați, cu șantiere de masă și muncă forțată, cu industrializare comunistă și cooperativizare stalinistă a agriculturii, dar și cu apariția unei noi superclase intelectuale: inginerul. Acesta și activistul de partid erau noii eroi ai societății, călăuzitorii ei, „calea, adevărul și viața” dacă vreți, nu tu un Hari Seldon sau Flash Gordon ori alte „putregaiuri” capitaliste, adevărate simboluri ale „decadenței” deloc umane societăți occidentale.

În 1969 rușii pierd însă cursa spațială, americanii punând înaintea lor piciorul pe Lună, primul „astru” călcat de om, cu „un pas mic” și, în același timp, imens. Acest eveniment istoric este transmis în direct de TVR, România fiind singura dintre țările comuniste care a făcut acest lucru! Werner von Braun, elevul neamțului siberian Herman Oberth, ajunsese ce și-a propus în copilărie: „părintele zborului pe Lună”. După

cum spunea el, această realizare epocală era următoarea ca Importanță, după cea marcată de primul pas al viețuitoarelor acvatice pe uscat! Oricum, statutul de „Prim erou al Umanității”, al celui care odinioară ajunsese nazist ca să poată face celebrele și terorizantele rachete V2 – precursorile germane ale giganticele americane Saturn V – i-a fost refuzat de americani. După reușita programului spațial Apollo, pe von Braun îl aștepta anonimatul și cancerul, o soartă nedreaptă dacă am putea vedea mai detașați drumul științei și politicii. „Sfârșitul orașului subteran” de I. Kalnițki, roman publicat în primele numere ale CPSF, în șase fascicule (nr. 28-33), anunța oarecum destinul supraviețuitorilor naziști, gen Werner von Braun, pe care nici rușii nu s-au sfiit să-i folosească la o adică, dar în secret.

După cucerirea Lunii, americanii evreului rus Isaac Asimov își pot asuma titlul de „astronauți”, în timp ce rușii trebuie să se mulțumească doar cu cel de „cosmonauți”... Chiar dacă în depărtare, „imperialiștii” consumatori de Fundație se adânciseră într-un nefericit și nemilos război al orgoliilor „sferelor de influență”, aruncând peste Vietnam mai multe bombe decât în întregul război al doilea mondial, pe care însă opinia publică americană îl va bloca în cele din urmă. Prin apro-

piere însă, unde opinia publică era interzisă, rușii se „mulțumeau” cu un „ajutor frățesc” dat Ungariei în 1956 – unde comuniștii ajunseseră să conducă o revoluție anti-sovietică – sau Cehoslovaciei, cu a sa „Primăvară de la Praga”, din 1968. Noua Inchiziție, una sovietică, crease o nebuloasă; dar nu pe cea din Andromeda! Ea îl obliga acum pe adeptul „comunismului cu față umană” Alexander Dubček la „reeducare” și anonimat. Putea fi însă mulțumit că a rămas în viață, ca ex-lider al „Primăverii de la Praga”, și nu executat, ca premierul maghiar Imre Nagy. Prietenul lui Dubček era, la București, Nicolae Ceaușescu, un lider comunist tânăr, îngrozit la gândul că rușii aveau să-l dea jos și pe el, imediat după invazia Cehoslovaciei de trupele reunite ale Pactului de la Varșovia, la care România tocmai nu luase parte.

Cum se vede CPSF în perioada sa Ceaușescu (1965-1974)? Este una de certă deschidere către Occident, către autori europeni, flancați cu grijă de „vigoarea” românească. (Totuși, deschiderea din paginile colecției nu este la fel de amplă ca cea reușită de Walter Roman, la Editura Politică). Rușilor li se cuvenea acum doar un „low profile”, potrivit la o adică cu stagnarea brejnevistă în care intrau. De remarcat că Adrian Rogoz îi promovează foarte puțin pe americani, trece-

► rea la ei realizând-o abia Almanahul „Anticipația” cu a sa nouă și superioară generație românească de entuziaști ai SF-ului.

Vizitele unor înalți lideri occidentali, precum bravul Charles De Gaulle (1968), Richard Nixon (1969) și Gerald Ford (1975), la București – un fel de sprijin moral anti-sovietic pentru Ceaușescu – nu puteau părea decât adevărate cărămizi de consolidare a colecției, însă ea ajunge să fie inexplicabil sistată, în 1974, după numărul 466. Să fi fost oare la mijloc criza hârtiei din acea perioadă sau faptul că Adrian Rogoz reprezenta o veche gardă, de origine evreiască, care nu se mai bucura de încrederea liderului comunist-naționalist? Rămâne un subiect de analiză. Oricum, SF-ul nu dispare și din librării, două colecții de carte – „Fantastic Club” a Editurii Albatros și „Colecția romanelor științifico-fantastice” a Editurii Univers – continuând încetișor și firav colecțiile lansate odinioară de Editura Tineretului. Câțiva ani mai târziu puteam vedea însă pe marile ecrane primul episod din „Războiul stelelor”, ale cărui bătălii spațiale au fost inspirate – puțini știu! – de imaginile de arhivă realizate de piloții avioanelor de vânatoare cu foto-mitraliera, filmulețe necesare validării victoriilor aeriene pretinse! În al doilea război mondial ale lui Werner von Braun, desigur. Entuziasmul este

maxim, efectele speciale fiind foarte „realiste” în comparație cu vechea generație de filme SF. Poate nu întâmplător, „Războiul stelelor” vine în plin program american al Navetei Spațiale (Space Shuttle), navetă al cărei prim zbor de test a avut loc în 1977. Acest avion spațial a reprezentat o altă surclasare a rușilor, a căror navetă – prezenta încă din imaginile cu Iuri Gagarin (n.1934–m.1968) – și superioară prin existența cabinei ejectabile, nu va mai ajunge în Cosmos...

„Almanahul Anticipația” vine, în 1982, ca o celebrare a acestei super-serii americane a marelui ecran, preluând și dezvoltând succesul Războiului Stelelor în opinia publică românească, dar și ca o continuare a primului succes spațial românesc: Dumitru Prunariu a devenit primul cosmonaut român, zburând în cadrul programului sovietic Intercosmos, cu Soyuz 40 și Salyut 6, în mai 1981. În schimb, 1982 este și anul primului zbor operațional al navetei Columbia, prima navetă spațială care a zburat în Cosmos.

Pentru cei care n-au uitat cozile imense de la casele de bilete, mai precizăm că „Războiul Stelelor” a fost ultimul mare film occidental SF pe care l-am mai putut vedea pe marile ecrane până în 1990. Nu de alta, dar Ceaușescu nu mai voia să arunce banii pe drepturile de autor/difuzare, toată valuta mer-

gând spre plata datoriei externe ale României... Apoi, pe la mijlocul anilor '80, e difuzată dramatizarea radiofonică „Fundatia”, la emisiunea „Exploratorii lumii de mâine”, de pe Programul 3 al Radioteleviziunii române. Cercul s-a închis, cum s-ar spune. Norocoșii se puteau delecta cu celebra epopee a lui Asimov, săptămână de săptămână, într-o admirabilă punere în scenă, care făcea ca totul să pară scris ieri, nu în timpul și imediat după al doilea război mondial! Emisiunea aceasta SF, singura din perioada comunistă a României, avea un conținut deversificat, difuzat pe parcursul unei ore, teatrul radiofonic ocupând a doua sa parte. A avut chiar și un concurs de futurologie, inspirat de celebra revistă americană „OMNI”, pe care a avut onoarea să-l câștige chiar cel care semnează aceste rânduri.

Se cuvine să-i remarcăm aici și pe veșnic tinerii Mihai Godoroja și Florian Lungu care difuzau în stereofonie, în miez de noapte – lumi-

noase nopți! – discurile întregi ale unor Vangelis, Jean Michel Jarre, Kraft Werk, Klaus Schulze, Tangerine Dream, Isao Tomita, Kitaro, Gábor Presser și alții. „Muzica spațială” adică, ce va inunda tarabele Bucureștiului de după '89. Din 1990 a venit peste noi domnia „marilor neguțatori”, anunțată de Asimov, în „Fundatia”, ca o perioadă intermediară, de refacere a Imperiului Galactic, însă în România ea având un impact negativ asupra consumului centralizat de SF de până atunci. Libertatea de imaginație SF era acum censurată nu de ideologi comuniști, ci de... drepturile de autor. Fundația și restul rămân deci frumoase vise libere... din comunism.

Așa văd eu lumea CPSF, un „decrețel” din 1968 - o generație de trecere - care a descoperit colecția pe la sfârșitul anilor '70; și sper că scurta istorie de mai sus să-i ajute pe cei mai tineri să înțeleagă, dacă nu să preia, entuziasmul luminos al „bătrânilor” pentru SF.

La aniversare...

**...îi urăm poetului Rodian Drăgoi
cu ocazia zilei sale de naștere
(1 februarie 1951)
sănătate, fericire și
har poetic în continuare.**

LA MULȚI ANI!

Climate literare

Mama cu margarete

(fiicei mele Olivia)

Mama îți va pune
pe frunte
o margaretă
albă, cochetă
petale să curgă
pe gânduri, pe mâini
Ca strălucirea
unei minuni
Și va pluti cu tine
pe cerul Planetei Divine.

Amintire

O vară întreagă am alergat
printre căpițele cu fân
Suiam furnicile pe genele noastre
Ni se împlăteau mâinile cu muguri
Și ne spălam cu rouă și
lacrimi albastre.
O vară întreagă am mirosit a fân
proaspăt cosit și a flori.
Nu mai eram triști și muritori!

Unde ai plecat?

(fratelui meu Ionică)

Din izvorul nemuririi
Curge apa liniștit
El ca o petală albă
Ea ca pânza de argint.

Cresc stejarii și vor crește
Caii zburdă în amurg
Peste pașii tăi Ioane
Frunze destrămate plâng.

Vine iar mireasa-n vale
Flori s-aducă pentru mine
Numai el e ca o creangă
mlădioasă și subțire!

În lumină

Când a fost să vin pe lume
Și din vis m-am deșteptat
Te-am văzut întâi pe tine
În lumina ce mi-ai dat.

Întind mâna și obrazii
Ți-s un foc ce nu s-a stins
Și-ai albit așa de tare
Parcă-ai fi un vișin nins.

Poeme de Margareta Chiurlea

Cum să pleci așa departe?
Nu s-aude când mă chemi_
Îți scriu numele pe-o carte
Să treci tânără prin vremi.

De la mine

„De la mine
pân' la tine”
trece aburul spre cer
„de la mine
pân' la tine”
aerul miroase-a măr.

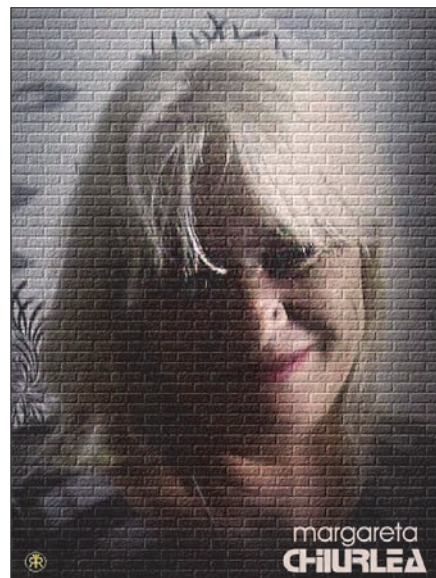
Vine vremea de
dormire
Când dispar
și trup
și chip
de rămâne peste lume
doar un singur
anotimp.

„De la mine
pân' la tine”
O dără de fum
subțire.

Regrete

Voi mai visați?
Eu nu mai pot visa
Că am pierdut
puțin câte puțin
un lucru important
un suflet blând...
eram cea mai
bogată undeva.

Am scris cu pași
mușcând
pe-asfalt, pe frunze
pe pământ
Și am rămas acolo
unde-un crin
își netezește ultimul cuvânt.

Creanga măslinului

Să te închini
unui altar de aer
Regescului clopot
ce rupe dinții văzduhului
Să ți se pară
că mâna iubitului
este o frunză tomnatică
Ce risipește copilăria-n
ruginite imperii
Și-atunci vei aștepta zăpada
Și-n buzunare
va străluci
creanga măslinului
obosită și plină de flori.

Tablou cu o domniță

În salonul alb domnița visează
Pe mâini are finalul prelung
al simfoniei păcatului
În glastră o floare somnoroasă
își îmbracă violetul.

Cineva bate în ușă cu o
frunză împușcată de vânătorul
cel fără minte
Castelul este așezat pe un nor.

Dacă-l ating cu mâna
culorile îmi inundă sângele
Domnița visează și e târziu
Închid ochii și mă prăbușesc
odată cu zidurile.

Funerar și sens al regretelor în scânteile galbene bacoviene (1)

**Motto: Or, nu! s-aprind luminile-n oraș.../Sunt alții,
și un alt poet -/E mult de când dormim în umbră,/ În cimitirul violet... (George Bacovia, „Amurg”)**

**Ștefan Lucian
Mureșanu**

Funerarul este solitudinea efectului în creație al poetului. El depășește dimensiunea telurică, se unește cu spațiul cosmic, ondulează regretul și îl coboară în sufletele oamenilor. În inima lui am putea crede că există două fonduri: luminos, care se revarsă în mediu prin licăririle ochilor și întunecos, care viaiește prin voce în unde sonore, perturbând existența. Orice vibrație rezultă din melancolie și distruge în poezia bacoviană normalul, transformându-l în regret. Regretul este tocmai taina funerarului pe care îl adâncește în lumesc: O femeie în doliu pe stradă, / O frunză galbenă tremura după ea – („Scânteii galbene”, 1965:91). Poetul vrea să creadă că a uitat de trecerea timpului și că Pământul se va adânci într-o beznă pe care el o vede intrând în fiecare noapte: Pierdut, mă duc și eu, cu brațele învinse,

brațele nemișcate ale celui fără de viață sunt învinse, pentru că poetul se vede dus pe drumul nopții: Plângând, după pierderea darului iubirii și fredonând cu bucuria nemuririi pentru că, abia atunci, Bacovia realizează trebuința gândirii de sine („Note de toamnă”, 1965:115). Omul-poet se înspăimântă de negrul morții, în orice loc s-ar afla pe pământ: Odaia mea mă înspăimântă / Cu braie negre zugrăvită („Singer”, 1965:92) și caută să descifreze, parcă cu teamă, sunetele toamnei răzlețite, pe care o aude, numai el, cum: În mii de fluieră cântă („Singer”, 1965:92). Fluierile sunt sufletele șicanate de existențele perturbatoare ale timpului teluric, energii care au fost și care au rămas razante cu trecerea, la limita unei granițe a nopții. Singur, eul poetului-om valsează în noaptea în care Prin crengile cu sunet de schelet, - / Învinețit ca un cadavru așteaptă trezirea în viața de dincolo,

șoptind parcă umbrelor care se dezmoțesc în întuneric, ferite de privirile muritorilor: Emult de când dormim în umbră, / În cimitirul violet... („Amurg”, 1965:93). Există un regret în versul bacovian și, de multe ori te întrebi dacă este penitență sau dorință de detașare de fiindul teluric. Îl auzi cu plânsul în noapte și îi urmărești mișcarea, care exprimă viață, un existent profund al dorinței creației de a nu se mărgini la timp și spațiu, ci de a prolifera ideea în șoapte tainice pentru că în miezul nopții... sună a frunzelor horă și fantomatică, propria-i siluetă străbate în singurătate odaia: Când bate satanica oră („Miezul nopții”, 1965:94). La Bacovia nu există teamă de întuneric sau moarte, el împarte viața în a fi și a nu mai putea fi, legându-se cu noaptea, cu negrul și cu plumbul nu pentru că nu l-ar mai putea el mișca din loc, ci pentru a nu mai putea fi deranjat din popasul meditației

de către profani. S-a dorit dublu și a reușit să întocmească în ambele lumi existența regretului, o dimensiune în care: Eu singur, cu umbra, iar am venit („Ecou de serenadă”, 1965:96). În fapt, Bacovia călătorise într-atât de mult în lumea umbrelor încât îi venea greu să se despartă de propria-i umbră, pe care o regretă când nu o zărește și vorbește, într-o realitate numai de el cunoscută, cu umbrele copacilor, coroanelor, altor oameni pe care nu îi vede, ci doar îi simte.

Liniștea nopții este funerarul sufletului său pe care îl hrănește cu regretul oamenilor din jur care nu îl aud și nu îl lasă să le vorbească despre fața nopții, care este atât de palidă și rece. De multe ori din el izvorăște bucuria de a vedea ziua, însă o altfel de zi față de cum o văd oamenii trecători. Bucuria lui este ca dorința Luceafărului de a lumina întunericul și de a prinde în suspine: statui triste și dărmate, eliberând creația de chinuri și de regrete. Conștientizează pierderea lumii în lumesc și, de aceea: În haine negre, întunecate, / Eu plâng în parcul de mult părăsit... („Ecou de serenadă”, 1965:96). Pentru poet cerul este revelația, vede și simte mișcarea Pământului negru, observă întreaga bogăție a Universului: Pe cer de safir, comori de avari... și simte bucuria infinitului din care, tăcut se inspiră și tace mă- ▶

► cinat de regrete pentru că: Orașul, cu-ncetul pare-un salon, / Acuma, în somn, tresar fete mari („Noapte”, 1965:97), sensul de zburcium al lumescului în somnul chinuitor din brațele Zburătorului.

Bacovia a fos un inițiat, el ajunsese să cunoască sensul dublu al vieții și să vadă ce alții nu puteau vedea: Cu roșii fanare, galbene, verzi / Trec noaptea strigoi prin lanuri de grâu („Strigoi”, 1965:98), o lume dintr-o altă dimensiune cu care nu dorește să se amestece existențial. O lume pe care el o vizitează, lăsându-și fiindul teluric și levitând în Univers. Pentru poetul-om plânsul a însemnat o eliberare a stării sale, o descărcare de energii în dimensiuni nehotărâte și unde trist, de multe ori aștepta ca cineva să se oprească și să îi aline sufletul lovit de deznădejile trăirii.

În creația bacoviană, femeia a fost darul lumii de dincolo: blondă, goală, adormită, dar înaltă, despletită și albă ca de var. Cum ar fi putut ea apărea decât ca o entitate căutată și dorită în nemurire. Bacovia prețuia feminitatea, chiar dacă rece trecea pe lângă fiindul lui teluric, eul din el, creator și superior, o făcea să-l inspire și să-i netezească trăirea, vibrându-i tentațiile: Și lung gemea arcușu-acum pe strună / Îngrozitorul marș lugubru, funerar („Marș funebru”, 1965:99). Funerarul, ca manifestare tumulară,

reprezintă o demarcație a unei limite pe care profanul nu o poate trece și nici simți. Bacovia a fost însă poetul-om care a trecut, a văzut ceea ce este acolo, a revenit în fiindul lui teluric și, de atunci, a căutat să vorbească despre alb, ca simbol al purității, că acolo el poate sugera atât inexistența, cât și irealitatea: Lunecau baletistele albe..., baletistele sugerând nefiindul, o entitate cu un alt însemn al vieții: Tainic trezind complexul organic –, aici apare regretul poetului față de fiindul teluric, pierdut în mrejele firii și ale dorințelor grăbite ale trupului viu: Albe, stârnind instinctul satanic, dintr-odată, entitățile amăgitoare se descoperă, devorând interiorul și exteriorul templului divin construit în om: Lunecau baletistele albe (dansul lor, alunecarea satanică stârnește dorința luciferică a celor din lumea cealaltă de a devora construcția deusiană în trup).

Vom descoperi la Bacovia o dorință nemărginită a apropierei de iubită, oricare ar fi fost ea, din lumea aceasta sau cealaltă și a regretului părăsirii: Și s-a pornit iubită / Și s-a pierdut în zare („Pastel”, 1965:104). O despărțire ca aceea în care zorii dimineții făceau ca ființa iubită să dispară, un zburător feminin, agreat de un inițiat ce își putea găsi liniștea în oricare din dimensiunile Universului. El însuși a fost

un universal prin tot ceea ce creația lui a putut să dăruiască ca unicitate în simțiri unei lumi speciale, de care aplecările poetului s-au legat cu instinctele unor oameni aleși. Bacovia și-a ales cititorii și le-a lăsat ca mesaj dezlegarea codului creației sale. El a prevăzut și a spus: Uitați-vă ce gol, ce ruină-n amurg - / Amurgul galben m-angălbenit, și m-apasă, / Ca geamuri galbene, cu lacrimi ce nu mai curg („Scânței galbene”, 1965:105). O previziune, o apropiere de despărțire de o dimensiune și intrarea într-o altă dimensiune, un regret a faptului că puțini vor înțelege și vor ști să gândească. El plânge precum Mântuitorul: Mă clatină spre pat al insomniei pas - / În creierul meu plânge un nemilos taifas („Dormitând”, 1965:106). Insomnia este semnul apropierei unui eveniment care creează neliștițe, nesiguranță a fiindului și se descarcă plângând pentru că își dă seama că nu are cui spune de schimbarea care este iminentă, și suferă în interiorul lui. Taifasul este tocmai dublul lui existențial, în care este îndemnat să înștiințeze lumea de schimbarea care va avea loc, dar și oprit să dea curs acestui imbold. Concluzia, lumea s-a născut să suferă și, ca atare, trebuia să dea socoteală de greșelile ei de pe pământ, pentru că în: ... tot e-un marș funebru / Prin noapte, ce suspină

(„Nocturnă”, 1965:107). Noaptea și timpul rece sunt momente evenimențiale agreate de Bacovia în volumul său de poezii, publicat în anul 1926, sub titlul „Scânței galbene”: Dar prin copaci largi înserează - / Într-un departe nins era tot așa / În adevăr, / Și înnoptate zăngăniri („De iarnă”, 1965:111). Atât de subtil își întărește spusese sale, care sunt pornite dintr-un interior clar, cu afirmativa modală în adevăr, încât nici nu poți să nu crezi un eventual atac sentimental, aducând mai mult la o întărire a celor enunțate. Poate intenționat Bacovia presară în expunerea lui această locuțiune adverbială, în sensul în care Mântuitorul a dorit o luminare a tainelor cuvintelor sale când a spus: Adevărat, adevărat vă spun... Este o alternață între codul biblic și misterul prezentării acțiunii timpului, în versul bacovian. Poetul este solidar umbrei sale în toată existența lui, o simte ca nimeni altul cum trăiește, cum se hrănește din fiindul lui și cum jinduiește spre eul creator: O umbră, în odaie, pe umeri m-apăsa și continuă, declarându-și identitatea în entitatea dublului persistenței sale: Vedeam ce nu se vede, vorbea ce nu era („Umbra”, 1965:112).

Va urma

Patricia Resch

În acest articol, Dr. Berrenda Fox vorbește cu probe despre testele ADN și sistemului celular pe care le-a făcut asupra unui număr important de oameni. Dr. Fox este medic holistic la Wellness Centre din Avalon, California.

Clinica din Avalon propune celor interesați tratamente naturiste unde se exploatează condițiile optime de pe insulă (Santa Catalina). Prin teste bazate pe analiza sângelui, el a demonstrat că în cazul unor oameni, în structura ADN au început să apară unele modificări care atestă creșterea numărului în privința numărului de spirale.

P.R.: Dr. Berrenda, care este formarea dv. profesională?

Berrenda: Am obținut mai multe diplome în fiziologie și naturopatie. În timpul pregătirii mele în Europa, am lucrat în domeniul comunicării și continui să lucrez în producția de filme documentare și științifice de avangardă. După cum cunoașteți, Fox Television Network, își extinde preocupările și în privința existenței civilizațiilor extraterestre și rolului acestora în desfășurarea evenimentelor terestre mai ales din această perioadă. Cele mai cunoscute programe sunt "Sightings" și "X Files".

P.R.: Ce schimbări

Mutații în ADN-ul nostru

considerați că se produc acum pe planeta noastră și ce impact au ele asupra corpului uman?

B.: Sunt unele schimbări fundamentale, mutații care, conform cercetărilor genetice, au loc în prezent în corpul uman, și această problemă a constituit tema unei reuniuni internaționale a geneticienilor care s-a desfășurat cu câțiva ani în urmă la Mexico City. Reuniunea și comunicările s-au axat chiar pe transformările ADN care se produc. Este clar că au loc transformări în corpul uman care nu și-ar găsi o explicație plauzibilă în schimbările de mediu; știm precis că ele se produc dar nu știm cu ce scop și în ce direcție se îndreaptă. Traversăm un proces de schimbare dar nu știm în ce ne transformăm!

P.R. În ce sens este ADN-ul nostru în schimbare?

B: ADN-ul fiecăruia dintre noi are un dublu helix (spirală). Constatăm acum că sunt în curs de formare și alte spirale. În dublul helix există două spirale de ADN combinate într-o singură spirală. Cercetătorii constată acum că ne cresc alte spirale, în total urmând ca ADN-ul uman să fie format din 12 spirale. Coroborând cu viteza schimbării, se poate aprecia că într-o perioadă de 5-20 de ani, toți oamenii vor avea noul ADN (cu 12 spirale). Este o concluzie absolut științifică, bazată pe analize și pe probe. Este clar că au loc mutații în corpul uman dar nu știm către ce ne îndreptăm, ce forme și ce capaci-

tăți vom avea în viitorul destul de apropiat. Chiar nu avem habar care va fi rezultatul final.

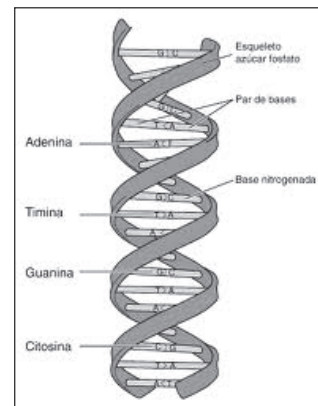
Modificările acestea surprinzătoare nu sunt făcute publice din cauza temerii că ar apărea o puternică reacție de teamă din partea oamenilor. Cu sau fără aceste restricții, celula umană se modifică și noi nu avem altă posibilitate decât să observăm fenomenul. Personal am descoperit la trei copii că ADN-ul lor era format din trei spirale.

Si unele religii vorbesc despre schimbări ale structurii ființelor umane. Există în lumea științei, a unor religii și multor oameni de spiritualitate avansată credința că toate aceste modificări reprezintă un factor evolutiv și sunt menite să crească capacitățile și abilitățile ființei umane.

P.R.: Acești copii prezintă caracteristici diferite de cele ale copiilor cu un ADN obișnuit?

B: Da. De exemplu, prin concentrare, pot pune în mișcare unele obiecte, fără să le atingă fizic. Sau pot umple cu apă un pahar gol, doar privindu-l cu atenție. Au, de asemenea, însușiri telepatice de comunicare. Știu că doar aceste însușiri și ar fi suficiente pentru a-i considera supraoameni. Eu cred, însă, că sunt primele exemplare ale oamenilor din viitorul foarte apropiat, cel mult câteva decenii.

P.R.: Toți cei existenți astăzi vor trece prin acest proces al schimbărilor?

B.: Se pare că cei născuți înainte de 1940 nu vor avea această șansă, corpul lor nemaifiind capabil să se metamorfozeze. Însă cei care se nasc acum, cu siguranță vor avea ADN-ul modificat. Cu toate acestea, pot fi cazuri când și celor mai vârstnici li se poate întâmpla.

P.R.: Ce ar determina producerea transformării ADN la un om, "normal" cu două spirale?

B.: Cel mai simplu ar putea fi un virus, asta însemnând că nu toți virușii au efecte nedorite asupra corpului. De ex. virusarea ADN-ului cu Epstein Barr și virusul herpes #6, care provoacă schimbarea structurii celulare. Virusul retro HIV nu este un virus care să modifice ADN-ul, deoarece el nu produce o schimbare a structurii celulare, el o devorează. Majoritatea oamenilor care au trecut prin acest proces de modificare ADN, își schimbă profesia, modul de viață, modul de a gândi. Sunt mai sănătoși, mai optimiști și orice boală care i-ar afecta e tratată ca pe un cadou, o ocazie de a evolua și mai mult.

P.R.: La ce alte modificări ne-am mai putea aștepta?

B.: Cei trecuți prin acest proces nu se vor mai îmbolnăvi, și, în principiu, se crede că vor trăi foarte mult. Poate chiar vor alege să nu mai moară.

Lecțiile pe care le vom avea de învățat nu vor mai implica suferința și durerea, ci bucuria, fericirea și liniștea.

Vechiul sistem prin care lumea se chinuia să evolueze va dispărea, nimeni nu va mai trebui să lupte pentru a supraviețui, concurența și dușmănia vor fi lichidate. Vechile paradigme care presupuneau lupta pentru putere, zdrobirea adversarilor, medicina alopata, războaiele, guvernele corupte, toate vor dispărea odată cu trecerea în Noua Lume.

P.R.: Vor exista și efecte colaterale ale acestor schimbări?

B: Schimbarea celulară poate aduce apariția unor simțuri, altele decât cele prezente, sau amplificarea și rafinarea celor cunoscute.

Pot apărea la început unele confuzii, neclarități de percepție și de raționament, din cauza impactului pe care-l pot avea aceste transformări, până când mintea va începe să-și refacă clișeele și "biblioteca" de date. Poate că aceste posibile simptome vor face ca manifestările unora să fie considerate de ceilalți ca semne de nebunie.

Este posibil ca medicul, mai cu seamă adeptul medicinei alopate, să nu reușească să înțeleagă ce se petrece cu unii dintre cei care i se adresează, căutându-și leacul.

Tratamentele energetice vor lua amploare, căci chakrele vor fi mult activate și mai bine conectate la sistemul endocrin.

Femeile vor cunoaște unele schimbări hormonale, o manifestare fiind plânsul "fără motiv" explicat prin creșterea sensibilității feminine și activarea unei modalități cunoscute, de altfel, de eliberare a unor acumulări energetice emoționale.

Un important număr de femei vor cunoaște mai timpuriu intrarea în faza de menopauză. Bărbaților li se vor activa și unele caracteristici feminine (sensibilitate, compasiune, milă). Mai toate ființele umane vor cunoaște un salt în inventivitate și intuiție.

În perioada modificărilor structurii celulare și ADN, pot apărea anumite stări, cum ar fi: ■ stări gripale - febra, transpirație, dureri de oasele și articulații dureroase, etc. care nu răspund la antibiotice; ■ migrene și cefalee, dureri severe care nu se elimină prin analgezice; ■ episoade pasagere de diaree; ■ scurgeri nazale cu efect temporar, care durează 24 de ore, fără

a se fi produs o răceală sau expunere la agenți alergici; ■ stări de amețală pasagere; ■ bâzâit în urechi (acufene); ■ palpitații; ■ vibrații de-a lungul întregului corp, mai ales noaptea, în faza de repaus; ■ spasme musculare intense. Adesea, durere în corp, în special în zona spatelui; ■ pierderea de forțe musculare, la mâini și la picioare; ■ dificultăți de respirație, respirație accelerată la efort sau chiar în repaus; ■ slăbirea temporară a sistemului imunitar; ■ probleme în sistemul limfatic; ■ stări de oboseală, senzație de extenuare la efort, altădată acceptabil; ■ somnolență și dorință de a dormi, mai mult decât erați obișnuiți; ■ creșterea accelerată a părului și unghiilor; ■ atacurile nejustificate de depresie; ■ obsesii pentru evenimente neplăcute din trecut; ■ sentimentul că în corpul vostru are loc un proces de purificare, de cucătare; ■ stări de tensiune, stres, angoase pentru ceva neclar, indefinit.

Celor care merg la medic în asemenea situații li se spune că nu au nimic, că par a fi complet sănătoși. Și este adevărat: nu sunt stări de boală autentică ci efecte ale transformărilor (benefice) prin care treceți.

Instrumentele pe care eu le folosesc nu sunt obișnuite: Organoterapia, care este un sistem de tratamente glandulare, creat în Europa, este utilizat pentru construirea și reconstruirea sistemului hormonal necesar acceptării noului ADN.

P.R.: Ce atitudine să adoptăm față de aceste simptome?

B: Nu vă îngrijorați, bucurați-vă că vi se întâmplă și considerați-le ca manifestări de bun augur. În latină „doctor” înseamnă „educator”. Totul este să vă asigurați că nu este vorba de altceva, o stare de boală adevărată. Corpul vostru are instrumentele și mijloacele necesare cu care să facă față la astfel de stări. Aveți încredere în puterea lui de regenerare și nu-l stresati cu gânduri de teamă, de disperare și de neliniște. Asigurați-i liniștea și odihna și nu-l îndopați cu cine știe ce medicamente. Permiteți-i lui să ia conducerea grijii față de sine. Nu vă "băgați!". Medicul nu este cel care vindecă ci doar cel care ajută la vindecare, punând la dispoziție corpului ceea ce are nevoie. Corpul este propriul său medic și tămăduitor.

În fiecare dintre noi există puterea de a ne vindeca, cu o condiție: să permitem "doctorului-corp" să se trateze.

Instrumentele pe care eu le folosesc nu sunt obișnuite: Organoterapia, care este un sistem de tratamente glandulare, creat în Europa, este utilizat pentru construirea și reconstruirea sistemului hormonal necesar acceptării noului ADN.

Pe lângă băile specifice, avem grijă de partea energetică a organismului, vitaminizare, tratamente cu plante, laser rece. Orice tratament, orice procedură este particularizată fiecărui pacient, noi neutilizând o rețetă comună tuturor celor care ne solicită ajutorul. Ne inspirăm din tehnici și terapii ale strămoșilor noștri care știau cum să se comporte cu natura și ce le putea ea pune la dispoziție.

P.R.: Cum vedeți că vă veți duce munca în viitor?

B.: Eu consider că ceea ce fac este o punte pentru a trece pe cei care au nevoie în Noua Lume pe care o construim. Recuperarea este o știință și o artă. Cele două trebuie să meargă mână în mână. Cred că munca mea nu va mai fi necesară în viitorul previzibil deoarece nu vor mai exista boli și suferință. **21 octombrie 2012**

Alt om

Ion Iancu Vale

Îi este, acum, trupul întreg,
un frământat teatru de luptă.
De la rădăcina unghiilor,
până la cea a părului de pe cap,
în launtru și pe suprafața ființei,
o armată invizibilă, bine organizată,
îi tropotește carnea, oasele, sângele
și mintea într-o continuă și dureroasă
sarabandă mutagenă.
El nu protestează, nu cere ajutor,
nu se roagă.
Așteaptă doar cu stoicism, seninătate
răbdare și curiozitate,
să moară sau să devină Alt om.
Se întreabă însă, Cine și De ce
l-a ales să îndure acest travaliu
și mai ales care îi va fi Rostul,
ce va Face dacă va ajunge Alt om,
în această degringoladă terestră
cosmică, barbară și încă tolerată de
Suprema Entitate Universală?
Toate acestea le va afla desigur,
în Clipa Dată...

2011

Iluzia comunicării perfecte

Gabriela Căluțiu-Sonnenberg

Vorbind despre prietenia sa cu Nichita Stănescu, poetul Mircea Ivănescu spunea la un moment dat: „O prietenie totală și definitivă nu se poate naște decât în adolescență sau la prima tinerețe”. Așa o prietenie am avut și eu. Dar nu vreau să devin patetică. Oricum, încă de pe atunci, atât eu cât și prietena mea disprețuiam efuziunile sentimentale. Bănuiesc că genul nostru s-ar descrie astăzi cel mai bine prin cuvântul la modă „cool”.

Nu admitemam alternativa la „adevărul unic” sau vreun dubiu. Când eram convinse de ceva, deveneam implacabile. Fidelitatea față de prieteni sau față de principii ne era mai presus de orice. Singurul păcat pe care îl pot găsi acestei neclintiri laudabile este teama surdă de a nu ne sacrifica din greșeală vreunei cauze care să nu ne fi meritat. Aveam optsprezece ani...

Prietena mea era plămădită din aluatul din care, prin nebăgare de seamă, se poate forma un erou sau un terorist. Mergea până la capăt, indiferent de repercursiuni, nimic nu ar mai fi putut să o oprească. Tocmai această „totală disponibilitate și totală acceptare a oricăror condiții și a oricăror situații” – folosesc iar cuvintele poetului Ivănescu – îmi inspira uneori teamă.

Într-o noapte de vară, fiind în vizită la ea acasă, am stat tihnit la taclale, admirând de la balconul apartamentului luminile orașului. Poveștile noastre se axau pe atunci pe teme din timp și spațiu. Îmi pare rău acum că nu am reținut ceva concret, dar știu sigur

că nu vorbeam despre colege sau materii. Ne preocupau mai degrabă discuțiile filozofice, contradictoriul sau absurdul, gen „ce-ai lua cu tine de-ar fi să faci zilnic naveta între cer și pământ” – cum zicea Marin Sorescu. Nu lipseau întrebările despre destin, metodele de a interveni asupra lui sau chiar de a dirija gândurile de la distanță, suferința ontică, civilizația culpei și alte idei filozofice pe care le tratam cam superficial. Cu mintea mea de azi realizez că ne exersam logica, apelând fără să știm la metoda teză-antiteză-sinteză. Ne formam propriul nostru schelet de concepte și, implicit și din păcate, și o bază solidă de prejudecăți.

Îmi amintesc cerul înstelat deasupra noastră și legile nu tocmai morale din noi. Văzut de la înălțimea balconului, scăpăratul roșu al țigării din care trăgeam la intervale rare, râsul șăgalnic al prietenei mele și oboseala dulce care ne biruia în acea seară binecuvântată de primăvară târzie se asortau. Modelam aluatul din care se plămădeau în joacă amintirile noastre viitoare, așa-zisele „pansamente de suflet”. Vibram în aceeași „undă de culoare”, cum aveam să spunem mai târziu, când „bruiajul” avea să ne dea de furcă. Creierul nostru funcționa cu toate motoarele date la maximum, „unse” cu toate ali-fiile. Parcă aieva văd sinapsele noastre, nervoase, tinere, elastice ca mușchii unui atlet în plină glorie. Ne plăcea să folosim expresia „undă de culoare” atunci când navigam împreună pe un gând, comunicând așa nestingherit.

Abia mult mai târziu am înțeles că așa ceva nu se mai poate repeta, că numai

la vârsta majoratului dispunem de maximum posibil de informație, din toate domeniile formale obligatorii, pentru a putea jongla cu ele așa dezinvolt. Dispărută rămâne, în același timp, frăgezimea fără de care nu ne-am fi putut entuziasma pentru asemenea „flea-curi”. La capătul celor doisprezece ani de instruire sistematică pe care îi parcurseserăm, ne regăseam în faza finală a antrenamentului conceptual.

Despre sistemul periodic al elementelor lui Mendeleev nu mai știu azi decât frânturi, despre ciclul Carnot, Marea Teoremă a lui Fermat sau Războiul de Treizeci de Ani, la fel. Am uitat conținutul romanelor lui Sadoveanu și mare parte din poeziile lui Eminescu și-mi vine greu să conjug un verb regulat la plus-que-parfait. Știu, în schimb, alte lucruri. Am înlocuit între timp informația prin experiență, prin preferințe care mă individualizează, deosebindu-mă de ceilalți.

Situația de azi e exact contrariul celei de pe atunci: ceea ce știu acum mă distanțează de restul indivizilor; pe atunci, ceea ce stăpâneam până la supra-punere cu prietena mea, ne unea. Ea nu era altceva decât o altă fațetă de-a mea, o oglindă. Un coleg, „poet” sarcastic, suspecta în spatele conversațiilor noastre aparent altruiste un motiv mai degrabă meschin. Într-o poezie cu titlul „Egoism” ne descria cam așa: „fiecare om/ își poartă/ lumina lui/ ca săntâlnească în altă/ lumină/ oglinda/ și să-nsumeze două liniști/ din care să izbucnească/ un război incandescent./ Unul să absoarbă lumina/ celuilalt,

îmbogățindu-și spectrul/ cu o victorie care să-l convingă/ că el/ nu e decât un nimb senin de soare/ pe care stă scris EU.”

Pe atunci mi se păreau de la sine înțeles să avem aceleași convingeri. La fel gândea și ea. Ni se părea logic să existe doar o singură realitate, un singur adevăr, universal valabil. Acumulasem deja tot ce se putea din știință și arta zilelor noastre și, deși disprețuiam mare parte din informația inutilă, descopeream deliciul de a le lega și dezlega totul cu ușurința cu care destrami un nor de fum. Undeva între noi se încrucișau ideile, construind „castele de fum” din năzăriri ingenios alternate. O ecuație cu două necunoscute se transforma într-o dilemă sentimentală cu doi protagoniști, două soluții posibile, una prin poarta deschisă de Darwin și cealaltă conform unei rețete de murături ardelenesti. Model de rezolvare nu aveam. Cam așa ar fi putut arăta una din numeroasele noastre „brain storminguri” pe teme aiurite. Totul era permis, câtă vreme ni-l puteam închipui, aceasta fiind deja proba suficientă a existenței sale.

De pe urma serii aceleia am rămas cu o impresie durabilă care m-a însoțit ca un reper neclintit, toată viața: iluzia comunicării perfecte.

George Petrovai

Nicăieri în lumea asta largă nu cred că o ființă normală se poate plânge de un exces de amabilitate și politețe din partea semenilor. Dimpotrivă, oricând și oriunde este loc de mai bine, că doar asta-i alcătuirea paradoxală a omului: binele coexistă cu răul, dragostea cu ura, adevărul cu minciuna, blândețea cu violența și politețea cu mârlnăia.

Dat fiind că sufletul și inima fiecăruia dintre noi se dovedesc adăposturi trainice și primitive depotrivă pentru îngeri și demoni, este de la sine înțeles că neîncetat trebuie să ne preocupe grija pentru ordinea și curățenia lăuntrică. Căci una este să te lași dominat de impulsuri sălbatice, impulsuri a căror dezlănțuire fără frâu nu poate să nu te pună într-o postură jenantă, și cu totul altceva este să dovedești în momentele explozive că poți să-ți stăpânești nervii și să-ți controlezi reacțiile primitive, într-un cuvânt că ești un om binecrescut.

Este adevărat că, acum ca și altădată, pentru mulți dintre semenii civilizația înseamnă doar o mască agreabilă și zâmbitoare, pe care o poartă cu eleganța unor oameni de lume și sub care-și dosesc cu dibăcie hăururile minciunii și ipocriei, lăcomiei și zgârceniei, necinstei și neomeniei.

Nevoia presantă de civilizație

Dar la fel de adevărat este că oamenii normali dintr-o societate echilibrată nu așteaptă să li se impună o conduită civilizată prin admonestări, amenințări, amenzi și instituții corecționale, și cu toate astea ei să persiste în atitudinea lor josnic-sfidătoare, posibil chiar amenințătoare la adresa a tot ce-i înconjură: familie, colegi, instituții, legi, bunuri publice, țară.

Asemenea însușiri lăudabile li se inoculează sugărilor prin laptele supt de la mamele lor, lapte îndulcit prin bun-simț, dragoste și duioșie maternă, iar mai apoi prin acțiunea conjugată a celor doi factori esențiali pentru formarea caracterelor tinere, respectiv pentru corectarea caracterelor mai năvălase – educație atentă și credință întăritoare!

Firește că nici o societate, oricât ar fi ea de prosperă și civilizată, nu este scutită de serioase bătăi de cap cu răufăcătorii și nelegiuții pe care-i zămislește. Iată, bunăoară, societățile Apusului. Toate se lăfăie în osânză și comoditate, dar toate se confruntă în același timp cu insolubile probleme datorate cruzimii tâșnită din ambiții și din goana după confort, ori suferinței atroce născută din lipsa de înțelepciune. Căci nestăpânirea și necumpătarea ajung până la urmă să fie plătite mult mai scump decât indolența ori nepriceperea, și – așa cum bine spunea Ecclesiastul – prea târziu ne dăm seama că totul este deșertăciune și

goană după vânt...

Dar până ce vom ajunge la înțelepciunea lui Solomon, o înțelepciune împregnată cu serioase doze de plictiseală față de bunurile și plăcerile vieții, ce neconținut i s-au așternut la picioare, trebuie să admitem că o guvernare este suportabilă atunci când majoritatea cetățenilor o tolerează, ba chiar se arată mulțumiți de ea, și că o societate devine prosperă doar atunci când membrii săi li se cere stăruitor să-și întrebuințeze cu folos timpul și spațiul de mișcare ce le revine în conformitate cu legile scrise ale acelei țări și cu legile nescrise ale omeniei.

Dar România? Aici nevoia de civilitate este mai acută ca oricând. Și asta deoarece legile sunt nepermise de îngăduitoare cu tâlharii și răufăcătorii de sus și de jos (îndeosebi cu cei de sus), de parcă cei care le-au elaborat, s-au gândit la ei înșiși după expirarea imunității și pierderea privilegiilor de care se bucură pe perioada mandatului.

Apoi că pușcăriile românești au devenit adevă-

rate case de odihnă pentru plevușca nelegiuților, unde aceștia se îndoapă pe rupte și lucrează când au chef, ba chiar își permit să se răzvărească atunci când în conducerea acestor așezăminte se fac schimbări neagreate de ei.

În ceea ce-i privește pe marii rechini, ei bine, cu foarte puține excepții (Adrian Năstase, de pildă) aceștia scapă de detenție, ba chiar o întind din țară (vezi cazul Omar Haysam) atunci când – în cârdășie cu unii medici și cu anumiți reprezentanți ai autorităților – ei hotărăsc că prețioasa lor sănătate nu le permite să suporte regimul penitenciar, oricât ar fi acesta de blând...

Drept este că mulți dintre românii care lucrează în străinătate nu asimilează de-acolo ceea ce-i bun, căci vin în România și-și deversează pe unde se nimereste (străzi, baruri, parcuri etc.) întreaga mizerie, de care nici vorbă să se poată descotorosi în țările apusene așa cum le poartă inima.

Și încă ceva. După cum îmi mărturisesc un polițist foarte cătrănit, spiritul civic al românilor este practic egal cu zero: Din comoditate, ori poate de teama represaliilor, pur și simplu cetățenii refuză să se constituie în martori împotriva răufăcătorilor dovediți!

**Alexandru
Stănculescu-
Bârda**

Slavă Domnului, că a trecut și sfârșitul lumii de anul acesta, așa cum s-au dus și cele de până acum! Aproape în fiecare an am fost anunțați că vine... „Savanții” lumii au știut exact și anul și luna și ziua și ora când are loc sfârșitul. Deștepți oameni! Că nu s-a întâmplat, asta e altceva! Important este că ei au socotit și au stabilit! Au numărat capitolele din Biblie, versetele, apoi cuvintele și literele, virgulele, punctele, spațiile dintre cuvinte! Le-au adunat, le-au scăzut, le-au înmulțit, le-au împărțit, au extras rădăcini patrate, au calculat sinusurile, cosinusurile, tangentele, cotangentele și tot așa, până au ajuns la sfârșitul lumii! Și au fost mulți care le-au dat crezare! Cum să nu crezi așa savanți?

În anii trecuți, când s-a mai sfârșit lumea, nebunia a fost mult mai mare decât anul acesta. Atunci sute de tineri s-au sinucis prin otrăvire, sub

supravegherea pastorilor cunoscători, pentru ca sufletele lor să ajungă înaintea sufletelor noastre, ale păcătoșilor adică, pe o planetă unde trebuia să opească o rachetă interplanetară. În aceea urmau să se imbarce și să fie duse la rai. Dacă ajungeau acolo înaintea celorlalte și nu se făcea prea mare bulibășeală, aveau toate șansele să fie primite, ca fecioarele înțelepte. După aceea venea puhoiul cel mare de suflete, dar șansele lor erau minime. Porțile se puteau închide pentru totdeauna și noi rămâneam ca fecioarele nebune din Biblie. Ce înseamnă informația, dom'le! Știi precis când trebuie să mori! Interesant este, însă, că în cazul respectiv, pastorii cu pricina uitaseră să se sinucidă ei înșiși, mai rămânând în lume, ca să-i mai pricopsească și pe alții!

Anul acesta, sfârșitul lumii a produs alte forme de nebunie. S-au găsit destui naivi, ca să nu le zicem altfel, care s-au grăbit să cumpere cu sume fabuloase buncăre antiatomice, ori să construiască altele noi, să le amenajeze împărătește, să îngămădească acolo

alimente multe, cât să mănânce un oraș câteva luni. Acum, dacă a trecut sfârșitul lumii, toată investiția a rămas un eșec ca atâtea altele și cheltuiala s-a dus pe apa sâmbetei! Mde! Ion Creangă avea o vorbă, care mi se pare potrivită aici: „Eu știu că sunt prost, dar când mă uit în jurul meu prind curaj!” Păi, nu?

Mă rog la Dumnezeu cu lacrimi, ca pentru sănătate și pentru mântuire! Dacă ar fi să ia în seamă și umila mea rugăciune, sfârșitul lumii să se desfășoare așa și asta cât mai curând: lumea să se trezească, așa cum s-ar trezi un om după un coșmar, după un vis urât. În coșmaul acela lumea era dominată de războaie, de crime, de atentate, de calamități naturale, de suferințe, de lacrimi, de boli, de nedreptăți, de foamete, de sărăcie, de ură, de minciună și de multe altele asemenea; trezindu-se, lumea ar fi cu totul altfel: o lume a iubirii, a frăției, a întrajutorării. Lumea nouă să fie formată din oameni cu sufletele curate și nevinovate ca ale copiilor, care să se iubească precum frații. În lumea aceea să nu mai existe zi-

duri și porți încuiate între frați, între părinți și copii, să fie pace între țări și popoare, să fie hrană din belșug, medicamente pentru toate bolile. În lumea aceea să nu mai fie copii aruncați la tomberon, copii orfani, copii ai străzii și ai canalelor, oameni hămesiți de foame, fără loc de muncă, înrobiți de alcool și droguri, de patimi, fără hoți, fără criminali și violatori. În lumea aceea munca să fie o bucurie și fiecare să fie răsplătit pe merit pentru munca depusă, să nu mai fie nepotism, favoritism, mituire, secăturile să nu se mai cațăre în vârful piramidelor sociale, cartea să-și reia locul ce i se cuvine pe scara valorilor.

În lumea acea să fie mai multă credință în Dumnezeu și încredere între oameni; artele adevărate să fie respectate, iubite și repuse la locul lor iar falsurile și kitschurile să fie aruncate la coșul istoriei. Relațiile dintre oameni și dintre țări să se bazeze pe iubire și pe respect reciproc, ci nu doar pe interese meschine, pe viclenie și pe minciună. Din lumea aceea răul și toată șleahta lui de slujitori să fie alungați în focul iadului și Dumnezeu să vină ca un părinte între copiii lui!

Dar cine să ia în seamă ruga unui popă de țară!?

**Liana
Saxone-Horodi**

Anul trecut a apărut la Editura „VREMEA” din București, un nou roman al scriitoarei Madeleine Davidsohn: „Învață-mă să trăiesc”. Volumul s-a născut într-o „zodie norocoasă”, botezul având loc, în luna noiembrie, la Târgul de Carte Gaudeamus și apoi la Librăria Sadoveanu. Lume multă, atrasă de numele autoarei, deja cunoscut publicului bucureștean și, de prezentarea grafică a cărții, una din cele mai reușite care mi-a fost dat să văd în ultimii ani. Aplauzele la scenă deschisă pentru reușita grafică, pe care o subliniez din „deformație profesională”, i se cuvin tinerei graficiene Șlomit Davidsohn, soția lui Lary, fiul cel mare al Madei și al lui Sergiu Davidsohn. După cum vedeți, totul rămâne în familie.

Când am auzit că subiectul cărții este legat de holocaust eram destul de îngrijorată. Ani de zile s-a scris atât de mult despre aceste vremuri, încât nu-mi mai puteam imagina ce s-ar mai putea aduce ceva nou.

Am luat în mână cartea și am întors-o pe toate părțile, găsind răspunsul dat pe coperta a patra de însăși autoarea romanului: „Ani de zile m-a urmărit ideea că trebuie să scriu acest roman. Despre holocaust și ororile acestei perioade există nenumărate cărți. Reintegrarea supraviețuitorilor în societatea din care au fost alungați, ostraciizați, condamnați la moarte, de fapt o problemă la fel de majoră, a fost abordată mult mai puțin în literatura actuală. Romanul Învață-mă să trăiesc își propune tocmai această temă”. De fapt Mada (cum o strigăm noi pe autoare), a dorit să dedice această carte de ficțiune părinților și surorii ei, care au supraviețuit holocaustului.

Mărturisesc că de câte ori încep să citesc o proză scrisă de Mada nu o pot lăsa din mână până nu o termin. De data aceasta, la un moment dat, după atâtea întâmplări stranii ca un joc al destinului, nu m-am mai putut abține și am sărit pagini să văd cum se termină narațiunea. Apoi m-am căit și, disciplinată, am revenit acolo

unde pusesem semnul de carte. Nu poți să nu urmărești mersul acțiunii scris cu atâta talent, nu ai voie să pierzi nici-o secvență. Este un roman de acțiune, cu o arhitectură narativă care pur și simplu captivează.

Nu am de gând să povestesc nimic din acțiunea romanului, vreau să stârnesc curiozitatea cititorilor și să vă asigur că merită să citiți cartea.

Dacă această carte a reușit să mă îndepărteze de șevalet și să mă reazez la computer pentru a scrie, înseamnă că am fost captată cu adevărat de lectura cărții. Nu-s critic literar, sunt un simplu cititor, emoționat de lectura unui roman

adevărat, așa cum se scria pe vremuri.

Revin la coperta a patra și citez câteva rânduri scrise de autoare, despre personajul principal: „Aron, personajul acestei cărți, reușește să găsească undeva, în străfundul sufletului său, puterea de a-și încropi din cioburile unei existențe care părea fără sens și fără speranțe un nou viitor”.

Mi-aș permite să adaug că paginile în care apar țigani sunt magistrale. În orice caz imaginația autoarei este uimitoare. O realizare epică excepțională. Nu pierdeți ocazia să citiți „Învață-mă să trăiesc”!

Corneliu Leu

În memoria generației de confrăți mai mari: cea a lui Mihu Dragomir, Dimitrie Stelaru, Neculai Tăutu, George Dan, Tudor Mușatescu, Geo Dumitrescu, Radu Boureanu, Ghiță Dinu, Lucian Grigorescu, Ion Vlad, Spiru Chintilă, Petru Dumitriu, Gellu Naum, Laurențiu Fulga, Sașa Pană, Radu Tudoran, Alexandru Balaci, Mati Aslan, Eugen Schileru, Nicolae Mărgescu, Nicolae Crișan, Nicolae Jianu, Mircea Marc, de la care am apucat să învăț ceva din lupta cu poncifele vremii.

[1]

Era o iarnă tristă și-o atmosferă de teroare. Tata fusese radiat din baroul avocaților și lăsat fără nici un venit fiindcă făcuse politică liberală, mama, din nici un alt motiv decât ca soție a lui, nu mai era medicul spitalului ci bătea drumurile la niște dispensare de pe Canal, unchiul meu episcopul fusese ucis în mod criminal, un alt unchi scos din rândurile armatei, iar câțiva dintre profesorii mei de la liceu arestați sau muțați pe la școli de cartier de unde fuseseră la noi avansați învățătorii. Cei care luptaseră pentru putere mai mulți ani, consolidându-și-o în 1948, îi pedepseau pe adversari răsplătindu-și susținătorii cu funcțiile acelor, așa cum pe planul literar către care eram atenți noi, tinerii cu aspirații, poezia lui

Completare tristă la un jurnal din 1949

Critica de direcție a lămuririi și dumeririi (I)

Arghezi fusese decretată „a putrefacției”, A. Toma era făcut academician și poet național, Duiliu Zamfirescu, Liviu Rebreanu, Ionel Teodoreanu, Gib Mihăescu, rafinamentele teatrale ale lui Camil Petrescu dispăreau complet, lăsând ca singur monument abilitatea politică a lui Sadoveanu, avangardiștii ca și misticii și naționaliștii erau declarați indezirabili ca și Bacoșia, Blaga sau Ion Barbu, iar revistele literare căpătau titlurile entuziasmului proletcultist fiind încredințate unora care își dovediseră angajamentul și admiteau controlul direct de partid. Acest control era exercitat de activiști care învățaseră să te înghețe cu autoritatea tovarășească împreună cu unii mai sfătoși ce se pretindeau scriitori ai clasei muncitoare, care ne spuneau nouă povești din ilegalitate, iar apoi au început să le scrie spre a se ficționa o activitate subversivă și prosovietică ce nu existase decât prin agenți provocatori trimiși direct, dar care, pe urmă, tot circulându-și poveștile prin propagandă forțată, a fost preluată și consfințită în paginile de istorie propriu zisă, a cărei transformare începuse sub un nume dubios ce semna

Mihail Roler. Acesta părea a fi, la un moment dat, cel mai important factor ideologic, fiindcă și interpretarea istoriei era un important factor determinant de ideologie, având jaloanele clare ale materialismului istoric, iar istoricii dând interpretări convenabile și pretându-se la falsificări au avut întotdeauna funcții importante în cenzura și îndrumarea de partid.

Comandamentelor lui Roler, sau ale grupului de politrucci din umbră pe care el îi reprezenta, i se supuneau cei impuși specialiști pe categorii de istorie, respectiv, în istoria literaturii și în modul cum epurau din biblioteci și școli vechea literatură impunând câteva lucrșoare reușite mai mult tematic decât artistic de către vechea generație atrasă și tentată prin bani și prin faptul că foiletonistica literară de partid scria despre asemenea „opere de tip nou” mai multe pagini laudative decât însumau ele în întregime. Iar noi, cei care debutam, eram mânați direct spre „izvoarele curate ale literaturii ruse și sovietice” din care o editură apocaliptică: „Cartea Rusă”, publica mai mult de două traduceri pe zi, cât era marea producție a celebrului „Doubleday

CORNELIU LEU

international”. Diriguitorii acestei edituri, basarabence care găzduiseră agenți bolșevici, prin rolul de țitoare fiindu-le recunoscut statutul de ilegaliste, lucrau și direct la CC, cum se întâmpla și cu îndrumătorii revistelor. Erau cu toții niște aparatcici, decidenți importanți pentru domeniul creației literare și artistice, atâtea vreme cât noi nu-i vedeam pe cei de mai sus, care dădeau „linia”, adică indicația adulată cu religiozitate. Erau niște cvasi-intelectuali puși drept control de partid asupra revistelor, editurii (că era doar una: Editura de Stat, devenită apoi EPL), catedrelor universitare, sindicatelor din artă sau uniunilor, ei fiind „legătura” de la care liderii obștilor aleși dintre artiști care-și dovediseră colaboraționismul „luau linia” pe care trebuiau să o aplice, adică direcțiile pe care îți puteai vedea lucrarea publicată și se putea câștiga un ban.

De aici au făcut asemănarea cu acel concept al „criticii de direcție” aplicat în istoria literaturii și a artelor pe cu totul alte criterii estetice; le-a plăcut formularea și s-au autointitulat astfel întârindu-și și mai mult dic-

tatura ideologică. Pentru că una era să te numești activist care se băga printre muncitori făcând-o pe populistul și obligându-i să strige lozinci sub supraveghere și alta să fii critic de direcție ca marii boieri academicieni de pe vremuri. Așa că și-au luat în serios acest titlu, au început să-și scrie îndrumările ideologice tot cu același limbaj de lemn, dar cu titlurile pompoase ale criticii de direcție, făcând din ele articole de fond și de orientare, analize de specialitate și chiar cursuri. De multe ori ei le dictau altora, ceva mai citiți, care le rescriau mai corect și astfel numărul „criticilor” se înmulțea necontenit devenind la fel de mulți ca și creatorii propriu-ziși, fiindcă articole de îndrumare, repetând mereu aceleași lozinci, se scriau mai ușor decât beletristica, fie ea și schematică. Astfel, numărul de autori de articole și articolele înmulțindu-se, se mărea și obștea breslelor. Pentru ca și ei, autorii acestora, se osmoza în timp cu obștea respectivă, deveneau membri ai ei, directori de publicații, șefi de catedre, editori, respective instituții ne mai fiind doar îndrumate de partid, ci erau și confiscate din exterior, și cu instructorii de partid intrați în interior. De unde, aceștia puteau fi aleși în funcții de conducere; iar, cu ei în frunte, asociațiile profesionale deveneau direct eşaloane ale producției propagandei de

partid în domeniu. Masei de creatori i se transmitea astfel, direct, comanda socială, iar activiștii de partid luând frâiele criticii, exercitau controlul de la fața locului. Mult așteptatul foileton al cronicii de specialitate care făcea în câteva reviste săptămânale evaluarea creației era, de fapt, analiza de partid exercitată în virtutea acestui control; iar selecția studenților pe care aparatcii ajunși șefi de catedre și-o făceau pe criteriile lor, ajutându-i tot pe aceste criterii să debuteze sau să avanseze la studii în URSS, asigura dezvoltarea și perpetuarea sistemului.

Din acest motiv, generația mea s-a format cu totală neîncredere, dacă nu chiar și cu teamă în privința criticii literare, acest sentiment dăinuind până când mișcarea browniană mai presus de principii a creat, atât de bine înfipite în realitățile societății

socialiste, găști de interese meschine și sforării tovarășești, de vreme ce „organele” vegheau și mari lovituri mafiotice tot nu se puteau da. Atunci, cei care au început a se înhăita în găști, s-au aplecat și au devenit mai îngăduitori cu cei din „aparatură critică” care le făceau interesele, cu mai mult sau mai puțină voie de la partid, adică de la tovarășii care deveniseră între timp critici de direcție intrând în interiorul obștilor noastre. Și, astfel, când s-a înființat Uniunea Scriitorilor, cu Sadoveanu, formal, președinte, unul dintre cei trei secretari a fost ales Novikov, rus din Cetatea Albă sau Odessa, arestat ca student matematician la Iași, trecut prin Dof-tana și ajuns activist, translator la CC a înalțelor convorbiri în limba rusă pe care o știa mai bine decât româna potic-nită în care scria. Dar, în condițiile în care fostul social-democrat Ion Pas era pus ministru doar de

formă, fiind unul dintre cei docili care acceptaseră absorbția la comuniști, Novikov mai gira și funcția de secretar general la Ministerul Artelor, condus de fapt de secretarul general Nicolae Moraru care, tot așa, vorbea româna cu accentul din copilăria mahala-lei alogene din Tighina; și, tot Novikov, mai făcea rotiri la conducerea oficiosului „Flacăra” al Uniunii Sindicatelor de Artiști, Scriitori, Ziariști cu Ion Vitner, dentist bucureștean trecut pe la avangardiștii cărora le făcea plombe și extracții și ajuns activist prin „Ajutorul roșu”. E vorba de același Vitner care a preluat la litere catedra de unde era înlăturat George Călinescu, drept bună lecție pe care o primea fiindcă le cântase în strună ajungând deputat de partid satelit mic-burghes în primele Adunări Naționale, la alegerile cărora, urnele s-au cărat cu tancuri sovietice.

Va urma

Una din provocările majore ale omului contemporan pare a fi aceea a libertății individuale fără limite, exprimată prin dreptul la orice. Omul se crede îndreptățit să aibă tot ceea ce își dorește. Omul poate rămâne suveran în lumea care-l înconjoară cu condiția de a rămâne suveran peste sine însuși. E mult mai greu să-i dai libertate cuiva, decât să-l controlezi. Când controlezi pe cineva, obții ceea ce tu vrei. Când dai libertate cuiva, acea persoană obține ceea ce ea vrea. „Aflați adevărul, și el vă va reda libertatea”. Or, pentru a cunoaște adevărul, trebuie să fii deja liber; fără libertate adevărul nu va avea nici un preț și, de altfel, descoperirea lui nici nu va fi posibilă. Libertatea, la rândul ei, presupune existența adevărului, a lui Dumnezeu, a unui sens. Acest lucru eliberează, iar libertatea conduce la adevăr și la descoperirea unui sens. Libertatea trebuie să fie pătrunsă de iubire și iubirea de libertate. De la apariția omului, majoritatea acestora trăiesc în sclavie. Ei nu s-au eliberat din sclavie, din con-

În căutarea adevărului.

Despre adevăr (4)

„Omul s-a născut liber și este pretutindeni în lanțuri”

Jean Jacques Rousseau

tră, au căzut și mai mult în ea. Evoluția tehnologică ne dă numai impresia eliberării, dar prin mijloacele ultramoderne folosite, omul este controlat până la anihilare. Firele nevăzute cu care omul este prins în lanțurile sclaviei se multiplică și contribuie la îngroșarea acestora. În cartea sa, „Despre sclavie și libertatea omului”, Nikolai Berdiaev afirmă că: „Omul trăiește în sclavie, adesea fără să fie conștient și uneori chiar plăcându-i starea lui. Dar omul aspiră și spre libertate. Dar ar fi o greșală să credem că omul iubește libertatea. Și ar fi o greșală și mai mare să credem că libertatea este un lucru ușor. Dimpotrivă: libertatea este dificilă, iar sclavia este ușoară. Iubirea de libertate, aspirația spre eliberare sunt indicii ale unui nivel ridicat și dovedesc că în interiorul său omul a încetat să mai fie un sclav. Există în om un principiu spiritual, independent de lume și de determinismul ei. Eliberarea omului nu este o

exigență a naturii, a rațiunii sau a societății, ci a spiritului”. Eliberarea spirituală a omului va reprezintă o victorie împotriva spaimei și a morții. Libertatea nu înseamnă să faci ce vrei, trăind în egoism și mândrie. Libertatea nu înseamnă „a fi”, ci cum „ar trebui să fii”. Atât timp cât inima nu este liberă să iubească, să ierte, să se bucure, să fie mărinimoasă și prietenoasă, atât timp cât nu scăpăm de noi înșine, nu suntem liberi. Numai prin asocierea iubirii și a libertății se realizează o persoană liberă și creatoare. Activitatea creatoare este o eliberare de sclavie. Omul nu e liber decât în măsura în care e însuflețit de un elan creator. Creația ne cufundă în extazul clipei. Produsele creației există în timp, dar creația în sine este în afara timpului. Se poate spune același lucru despre orice act eroic care poate să nu fie subordonat nici unui scop, ci să constituie doar extazul clipei. Dar actul eroic poate fi o sursă de ispită, de orgo-

liu, de afirmare de sine. Acesta este eroismul pur, așa cum l-a conceput Nietzsche și cum îl concepe Malraux. Extazul eliberator poate îmbrăca la om forme foarte variate. Există extazul luptei, extazul erotic, poate există extazul mâniei, în timpul căruia omul se simte capabil să distrugă o lume întreagă. Există extazul slujirii acceptate ca sacrificiu, extazul crucii, adică extazul creștin. Extazul semnifică întotdeauna o ieșire din starea de captivitate și de aservire, ieșirea spre clipa de libertate. Dar extazul poate aduce cu sine și o stare iluzorie, legându-l pe om de o sclavie și mai profundă. Există stări de extaz care suprimă frontierele persoanei, cufundând-o în impersonalul element cosmic. Extazul spiritual este caracterizat prin faptul că el întărește persoana, în loc să o distrugă. Persoana în stare de extaz poate foarte bine să iasă din ea însăși, dar rămânând ea însăși. Omul este sclav când este închis în sine, dar și când se dizolvă în impersonalul element al lumii, în primul caz, omul este victima ispitei individualismului, în al doilea este victima ispitei colectivismului cosmic și social. Eliberarea spirituală a omului este o orientare spre libertate, spre adevăr, spre iubire. Libertatea nu poate fi lipsită de obiect. Lucrarea sfântă în care lumea s-a angajat

**Continuare în
pagina 37**

Ca o spadă versul

Mi-e versul spadă
la Târgoviște
Priviți, nu o ascund
în teacă
Mânerul ei cu gardă
de pirop
prin mână sufletul
îmi leagă

Metafora e scutierul Panza
Rugina ea n-o lasă s-o atingă
Chiar mori de vânt de-mi ies în cale
E datoria ei să le învingă

A fi sărac nu-i, totuși, o rușine
Dar Doamne nu mă lua menirii
Căci de voi săraci în poezie
Cu spada mea eu mă voi da pieirii.

Mi-e versul spadă de Târgoviște
În ea puterea se adună
Mamă cum oare n-ai murit
Când mă nașteai cu ea de mână

Îndemn semenului meu

Cât ai mâinile întregi și cap normal pe umeri,
Cât ochii îți sunt limpezi și vezi cu ei să numeri,
Fii vajnic, omul meu, ca urșii și ca lei
Să te invidieze de-a pururea și zeii

Chiar stânga de-ți lipsește, să nu te doară fapta
Să uluiești și piatra de poți să faci cu dreapta,
De ai beteag un ochi, iar celălalt ți-e teafăr
Să sfredelești în zare, ca-n noapte un luceafăr.

Când soarele amiezii îți dăruie culori,
Când tot spre el se-nalță miresmele din flori
Să fii în locu-n care de mic îți ai menirea
Și-n tot ce faci, să pui la temelii iubirea.

Să nu mâhnești pământul, că îl strivești în van,
Fiindcă, de-l calci cu rost, el nu-ți va fi dușman
Ferească-te păcatul să îl umbrești degeaba
Căci umbra-ți fără rost ar ofili și iarba.

Poemul toamnelor mele

mă răsucesc prin toamna asta ca un vânt
mai sec ca un sărut de circumstanță
spre o altă toamnă-ncerc să mă avânt
și-ascult dulăii vremii lătrând ursuz la clanță

Se vâra adânc în mine tristețea din copaci
ce și-au pierdut culoarea ca pozele bunicii

miroase întomnarea a prânz de vârcolaci
și-a fugă necurmată de lupii lungi ai fricii

prin calendarul minții cu-un tic tremurător
mă răsfoiesc prin toamne ce parcă nu au fost
aș ascuți din nou uitatul meu topor
dar gândul mi-l întorc știind că n-are rost

prietenii și leatul copiii-și duc la școală
și frații mei mai mici toți luptă să și-i crească
doar eu însingurat, ca dărâmat de-o boală
mă flutur printre toamne ca-ntr-un ținut de iască

mă răsucesc prin toamna asta ca un vânt
mai sec ca un sărut de circumstanță
spre o altă toamnă-ncerc să mă avânt
și-ascult dulăii vremii lătrând ursuz la clanță

dar tot te-aștept iubito de unde-ai fi să vii
cum te-așteptam, și-atunci, la ani-mi douăzeci
iar toamna asta lungă o primăvară-ar fi
de mi-ai intra în casă și n-ai vrea să mai pleci

în griji cotidiene domestice să ne zbatem
s-avem și noi copii cum ne-au avut părinții
la poarta-ncărunțirii de mână demn să batem
și eu de alte toamne să nu mai trag cu dinții

Și ninge aici în munți

și ninge-aici în munți, schizofrenie albă
un cer ca de papirus stă gata să mă soarbă
mă mai aștepți sau poate copitele de cerb
nepotcovite zvonuri din gândul tău mă șterg

cohorte de năluci se mișcă în ninsoare
tresar agonizând molizii în picioare
un aisberg rebel îmi bubuie în cord
și-aud mugind de foame, renii, la polul nord

cum aș dori să plec, iubito, chiar acum
dar nu văd nicăieri vreun început de drum
spre tine să mă poarte, din ger să mă aduni
și să mă duci în casa în care crești lăstuni

să-nchizi grăbită ușa și să îi pui zăvorul
apoi să tragi la geam, pe dibuite, storul
să nu mai văd afară, să nu mai știu să ies
tu să mă vindeci, tandră, de silă și de stres

cum aș dori să plec, iubito, chiar acum
dar nu văd nicăieri vreun început de drum
și ninge-aici în munți, schizofrenie albă
un cer ca de papirus graniții stă să-i soarbă.

Taine, tâlcuri, învârteli...

Dona Tudor

Perpeleală. Moșmon-deală. Răfuială. Trăncă-neli. Schimonoseli. Nechibzuință. Nestatornicie. Diletanți. Obtuzi. Nătângi. Atotștiutori. Atotcunoscători. Atotîn-telegători. Rivalități. Dușmăanii. Bogăție. Glorie! Vor dăinui amintirile. Dacă vor mai dăinui. Negustorii de grosolanii gândesc să pună pe tarabă aceleași gânduri. Când ți-ai văzut sacii în căruță, e bine să te uiți în jur, dacă vrei să întorci spatele.

Cine se împiedică de adevăr, e destinat mersului în genunchi. Pasul piticului nu ajută la săritura în înălțime. Când se încaieră conștiința și cariera, nefericitul purtător al celor două e prins într-o cușcă. Cine ar

putea, cu vorbe bune, să dea jos din copac o pisică, n-ar mai avea nicio neli-niște. Pace și bunăvoință. Oameni mărunți pentru vremuri mărunte. Sforari înhămați la șareta clovnului. Nu mai stau îngerii de pază la palatul raiului. S-au pus vorbele în strai de ospetie. Nici pentru aproape. Nici pentru departe. Pentru aici. Pentru acum. Drumetia vorbelor se înfundă în groapa suferinței. Nimeni nu mai lasă zălog pentru nimic.

Unii spun vorbe. Alții se sperie. Cu hârtie și fără hârtie. O scenetă râvnită. Printre zuluși, se tranșează pe bucăți, par-cela puterii. Zbuciumare. Prezis. Interzis. Jambon. Clopoței. Sarmale. Fiorul victoriei arde. Grea povară. Una e să sari la gâtul învingătorului, alta e să sari la gâtul învinsului. Se străbate singur potecă îngustă a mântuirii. Sclifoseli. Săritul la beregata aproapelui e un sport tradițional. Lăcrimi și șfanți. Nu e înțelept să vinzi pe datorie, ce ai cumpărat cu bani

peșin. Plăcere sau interes. Unii par mai interesați să împărtășească informații. Alții să le obțină. Cine dezleagă taină, are insomnii. Nimic posibil pe cont propriu. Alegerea ta e alegerea altora. Penibil. Hazliu. Grotesc.

Speculații politice. Speculații trecătoare. Vieți trecătoare. Rămâi în istorie cu ceea ce lași în istorie. Naivități fertile. Trubadurii textelor politice s-au înamorat de hârtiuțe. Așa se scrie istoria. La ceas de seară. Pe drum bătut. Izbânda cui? Vom fi tovarăși de drum.

Dacă s-ar gândi bine, guvernarea ar trebui să se străduiască să renască. Triumfuri trecătoare. Răbdare și speranță. Când pierzi o competiție, important este să câștigi spiritul competiției. Licărul admirației se pierde pe furiș. Șubred. Insipid. Minor.

Provocări. Interpretări. Nelămuriri. Acorduri denunțate. Acorduri asumate. Misterele politicii românești. E greu să

privești mai departe decât poți vedea. Transparența are calitatea sticlei. E casantă. Neașteptatul și neprevăzutul nu se încadrează în tiparul logicii. Logic e că nu are rost să trăiești acolo unde nu ai nimic de făcut.

La Conferința de la Teheran, Winston Churchill spunea: „Adevărul este atât de prețios, încât adesea trebuie să fie slujit de un corp de gardă alcătuit din minciuni.” Se spune că lui Stalin i-a plăcut această frază. Se mai spune că și diavolul se ascunde în detalii. Iar despre drumul spre iad se spune că e pavat mereu cu intenții bune. Ar trebui să ne gândim, mai des, la ceea ce se spune.

Eminescu...

Continuare din pagina 4

care dintre cei doi, Eminescu și ziaristul de la „Democratul”, și-a exprimat nebunia? După cum se vede Mihai Eminescu, în această situație, a avut dreptate. Ștefan cel Mare și Sfânt a fost canonizat de către Biserica Ortodoxă Română. Sunt sigur că propunerea noastră ca Eminescu să fie canonizat, peste ani, v-a fi acceptată de Biserica Ortodoxă.

Prin opera și viața sa Eminescu a avut, totuși, „o... răsplată jertfei sale: cunoașterea. Acum el va afla că îngerul – simbol al desăvârșirii, al purității - nu este în iubită, ci tot în el; că el nu avea nevoie să se înalțe prin ea, ci ea, ființă de lut, ar fi trebuit să năzuiască spre culmile spiritului pe care-l stăpânea el”. (Zoe Dumitrescu-Buşulenga). Sistemul gândirii poetice disimulează realitatea, câtă vreme gândirea poetizantă numește o realitate.

Opera lui Eminescu este o chemare lansată, o invitație disimulată, o invitație disimulată, spre

Întrebare, spre neliniște. Răspunsurile sunt un acum, cu sensul spre ceea ce va fi. Implicarea viitorului dă impresia pentru poet de a fi deja un stăpân virtual al unui timp viitor. Sensul spre Eternitate se împlinește astfel. Opera poetică și publicistica eminesciană trezește latențe spirituale. Ea se identifică uneori cu speranța, căci speranța este și ea o tensiune spirituală spre viitor. Opera lui Eminescu este o reșezare de lumi. El este un ritm aparte în poezia modernă. El este propria sa poezie. Căci el este, veșnic, Poetul.

Mario Varga Llosa

Elogiul lecturii și al ficțiunii (7)

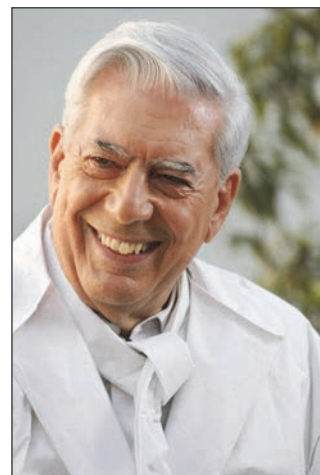
Vorbind despre ficțiune, v-am vorbit mai mult despre roman și mai puțin despre teatru, o altă formă dintre eminențele sale manifestări. Desigur, este o mare nedreptate. Teatrul a fost prima mea iubire, din momentul în care, pe vremea când eram adolescent, am văzut prima reprezentare dramatică din viața mea pe scena Teatrului Segura, din Lima, "Moartea unui comis voiajor" de Arthur Miller, spectacol ce m-a emoționat profund și m-a determinat să scriu o dramă despre incași. Dacă Lima anilor cincizeci ar fi cunoscut o puternică mișcare teatrală, astăzi aș fi fost mai degrabă dramaturg și n-aș mai fi ajuns romancier. Dar cum nu a fost să fie, m-am orientat din ce în ce mai mult către arta narativă. Însă iubirea mea pentru teatru n-a încetat niciodată, zăcând pitită în umbra romanelor, precum o ispită și o nostalgie, ce reveneau puternic în spiritul meu, mai ales când vedeam vreo piesă care-mi subjugă sufletul. La sfârșitul anilor șaptezeci, amintirea încăpățâ a unei mătuși centenare, Mamae, care, spre sfârșitul vieții sale, întorsese spatele realității înconjurătoare pentru a se refugia în amintiri și în ficțiune, mi-a sugerat o poveste. Am simțit această stare ca un semn al destinului, văzând în amintirea ei o

poveste demnă de a fi pusă în scenă unde va prinde cu adevărat viață și va avea parte de splendoarea ficțiunilor reușite. Am scris-o în starea de febrilitate a debutantului și avui plăcerea de a o vedea pusă în scenă, cu Noma Aleandro în rolul principal, iar de atunci, între două romane, două eseuri, am recidivat de mai multe ori. Dar ceea ce nu mi-aș fi imaginat niciodată este faptul că la vârsta de șaptezeci de ani voi urca, de fapt, mă voi târî pe scenă pentru a deveni actor. Această aventură temerară m-a făcut să trăiesc pentru prima dată, pe propria mea piele, miracolul de a fi actor, mai ales pentru cineva ca mine care și-a petrecut viața scriind ficțiuni, deci miracolul de a da viață timp de câteva ore unui personaj creat prin imaginația sa, de a trăi propria ficțiune în fața publicului. Niciodată nu voi putea mulțumi destul de mult dragilor mei prieteni, regizorul Joan Olle și actriței Aitana Sanchez Gijon, de-a mă fi îndemnat să împart cu ei această fantastică experiență (în ciuda tracului pe care l-

am avut, la debutul meu ca actor).

Literatura este o reprezentare special de înșelătoare a vieții care, totuși, ne ajută s-o înțelegem mai bine, care ne ajută să ne orientăm în labirintul în care ne-am născut, prin care trecem și în care murim. Literatura este cea care ne răsplătește din plin pentru visele și frustrările pe care ni le produce adevărata viață și datorită literaturii descifrăm, cel puțin parțial, această hieroglifă care este de multe ori existența, pentru majoritatea ființelor umane, în principal pentru noi, creatorii de ficțiuni, care avem mai mult îndoile decât certitudini și mărturisim perplexitatea noastră în fața unor subiecte precum transcendența, destinul individual și colectiv, existența sufletului, sensul sau non sensul istoriei, cunoașterea rațională de până la limita percepției noastre și de dincolo de ea.

Am fost mereu fascinat, imaginându-mi această circumstanță nesigură când strămoșii noștri, abia diferiți de animal, abia descoperind limbajul ce le per-

mitea să comunice între ei, au început, în peșteri, în jurul focului, în nopțile pline de amenințări - fulgere, tunete, răgetele animalelor -, să nască povești și să le relateze, transmițându-le din generație în generație. Acesta a fost momentul crucial al destinului nostru, căci tocmai în interiorul acestor grupări de ființe primitive, captivate de vocea și de imaginația povestitorului, a debutat civilizația umană, din interiorul acestor grupări a început lungul drum care, încetul cu încetul, ne va umaniza și ne va permite să descoperim individul suveran, detașându-l de restul tribului și, o dată cu el să descoperim știința, artele, dreptul, libertatea, să cercetăm misterele naturii, ale corpului uman, ale spațiului și să călătorim printre stele.

Traducere: Mircea Cotârță (mircea.cotarta@yahoo.com)

Ziarele sunt autorizate să publice acest text în orice limbă, numai după data de 7 decembrie 2010, ora 17.30, ora orașului Stockholm. Fundația Nobel 2010.

Poeme de Mircea Drăgănescu

Așa doar...

Să te sărut afară, și nu-n bucătărie,
S-avem deasupra sălcii, sau salcâmi
Și fânul proaspăt, așternut, nu fie,
Așa doar ne-om păstra mai puri,
mai buni...

Și să uităm de camere pătrate,
Să evadăm iubito într-o zi,
Cu ochii-nchiși, cu capul dat pe spate,
Căci pașii singuri s-or călăuzi.

Doar somnul greu să-l lași în dormitoare,
Vei naște, draga mea sub un cais,
Bătuți de ploi și mângâiați de soare,
Căci, draga mea, așa ne este scris.

Și glasul ierbii când o să ne cheme
În templul ei, noi vom intra pe rând,
Tu mai târziu, eu, poate mai devreme,
La stele căzătoare numărând...

E atâta liniște în crâng câteodată

E atâta tăcere-ntre noi câteodată
și aerul atât de subțire și pur
și tu ești atât de mirată
când gândurile-mi simți plutind
împrejur

și tu ești atât de mirată
cum stăm în genunchi doi prieteni
străini
păsări de noapte spre noi norocul
îl poartă
și nici nu știm când din genunchi
ne-au crescut rădăcini...

e atâta tăcere-ntre noi câteodată
și în bătaile inimii timpul îl numeri
și zâmbești și ești atât de mirată
când vezi că aripe încep să ne
crească din umeri

e atâta tăcere-ntre noi câteodată

și aerul atât de pur uneori
și tu nu-nțelege și ești atât de mirată
când curg din brațele noastre
roiuri de flori...

e atâta liniște-n crâng câteodată...

Sosesc cocoarele

Sosesc cocoarele... în amintire
șiruri de aripi căzând din cer
și cade o ploaie albă-n neștire
pe pleoapele-mi grele de-atâta eter...

Orașu-mi perindă imagini de ceară
pe străzile goale mânjite cu lut...
și plouă-neștire o ploaie amară
pe străzile burgului necunoscut

Pași-mi pe tine iubită te strigă
cocoarele-aduse și duse de vânt
te caută și ele albastră verigă
verigă-ntre mine-ntre cer și pământ

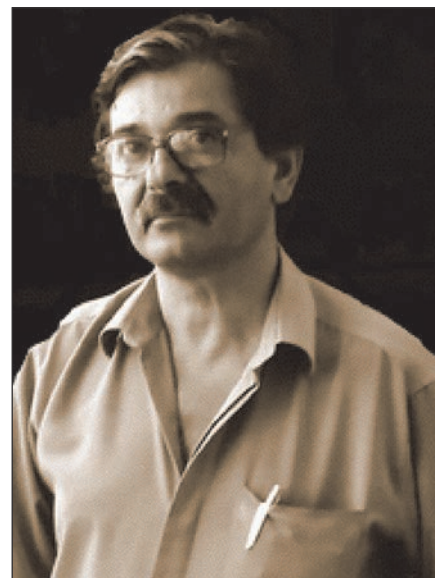
Zori

Și aerul atât de dens era...
Umbrele noastre
vertical călătoreau înspre țărână,
iar dimineța de șoapte încă grea
sta prinsă de un colț de lună...
Iar noi, în margine de vis,
goi, în albastrul ce desparte
un iris de un alt iris,
o moarte de o altă moarte,
crucificați în răsărit,
ecou etern al celor pieritoare,
al celui veșnic osândit
la dragoste și cugetare,
treceam pe drumul dilatat
în cercuri infinite...
concentrice figuri de plumb
treptat, treptat topite...

E cărarea-ți presărată cu fluturi

cu aripe moi, tivite-n lumină
și stai pe un nor, mai răzi și mai scuturi
fragilele-ți gânduri de cer și de humă...

Atâta de prins ești de jocu-ți stăpâne
și uiți datoritiile de dumnezeu
aruncând din nou peste lume
după o ucigașă furtună
un curcubeu...

Acoperișuri plutind în amurg

Acoperișuri plutind în amurg,
Corăbii ciudate întoarse
Cu catargele înfipite-n pământ
Cu coșurile cruci fumegoase.

Amurgul în trupuri de cruci
Se pierde în noaptea-n neștire
Și crivățul urlă din nou prin uluci
Din țara-i de rea pustiire.

E iarnă acum prin salcâmi
Salcâmi cu trunchiuri vâjnoase
Ard rece din nou în amurg
Privind visători peste case.

Prinde din nou să amurgescă-n frunze

Prinde din nou să amurgescă-n frunze
Și-n toamna mea din nou se înserează
Pe cerul roșu trec șiraguri grele
De păsări care zboru-și delirează

Suntem asemenea păsărilor toamna
Unde am fi dorit o altă zare
Și-mbolnăviți de-atâta depărtare
Cădem frunzișuri galbene pe drumuri

Și ne aprindem de la dorul aprig
Și lumea iar aflată printre ruguri
O dăruim iar gândului și ceții
Albastre pure coborând din cruguri...

0 poveste și atât

**Adriana
Georgiana Epure**

Aceasta este o poveste despre un el... Nu are un nume, dar de dragul poveștii o să-i spunem „El”, cu majusculă. El e o fire ciudată, nedefinită, certată cu fericirea. El are o personalitate complexă, greu de înțeles, abstractă. E genul de om ziua vesel, seara trist; genul de om căruia îi place să stea de vorbă cu el însuși; genul introspect... poate prea introspect pentru gustul apropiaților. Soarta nu prea i-a fost prietenă și l-a târât nemiloasă printre dezamăgiri noroioase, murdărindu-i hainele, dar nu și sufletul. Încă de când era copil și a văzut-o pe mama așezându-i cu grijă cadoul modest sub bradul de Crăciun și până când prima fată pe

care a iubit-o s-a jucat cu inima lui asemenea unui puști care bate mingea pe terenul de fotbal, nefericirea i-a fost un fel de alter ego. Și nefericirea asta, crudă și rea, s-a ținut scai de el până când a ajuns să dea piept cu viața... iar atunci când a fost concediat și de la singurul job găsit... ei bine, atunci El s-a simțit mic, mic de tot, cam cât o furnică rătăcită pe cine știe ce potecă. S-a trezit singur și fără ajutor, dorindu-și doar să primească un colac de salvare. Un colac îi era suficient pentru că de lupta pentru supraviețuire nu îi era teamă. Ai lui îi arătasera de mult calea pe care trebuia să o apuce, singur, deoarece le erau suficiente problemele lor.

Și uite așa, El se trezește într-o dimineață, își toarnă în ceașcă o cafea ce aducea mai mult a ceai din cauza culorii destul de spălăcite și se așează pe fotoliul pe care probabil meditasera vreo

două generații înaintea lui. Și stătea acolo, cu privirea pierdută, cu gândul la ultima iubită care îl părăsise într-un mod josnic, lăsându-i un bilet sub ușa de la intrare, ascultând foșnetul frunzelor proaspăt colorate de primăvară. Singura întrebare care îi răsuna în minte ca un ecou era „De ce?”. De ce el? De ce i-a fost menit să fie nefericit? Toată povestea asta îi dădea bătaie de cap...nu găsea nicio soluție să iasă din mlaștina asta în care se zbătea neconținut. S-a ridicat, a îmbrăcat perechea de blugi vechi și uzați de atâtea purtări, tricoul ce avea imprimat pe față chipul cântărețului preferat și adidașii ușor înnorioșiți și a plecat. Pașii i se mișcau repede ca o succesiune a stropilor de ploaie. Ajunse rapid la destinație. Se așează pe vine și privi la fotografia ce zăcea acolo, bătută de vânt și ploi... era mormântul bunicului său. Singurul om care

îi aducea aminte că fusese cândva fericit. Singurul om drag. Singurul om care nu mai era. A stat acolo o oră, ținându-și capul între palme, gândind, încercând să dea timpul înapoi, să fie iar copil, să simtă din nou mirosul portocalelor dulci pe care bunicul i le aducea în fiecare duminică. Dar i-a fost imposibil. Ridică privirea și o rază de soare i se reflectă îndrăzneț în ochii lui palizi. Era o dimineață frumoasă de martie când El a conștientizat că dacă nu se ajută singur, nimeni nu o va face. A mai conștientizat și că întâi trebuie să-și coasă la loc inima ruptă-n bucățele pentru ca mai apoi să poată iubi din nou. Că trebuie mai întâi să-și injecteze o doză de optimism pentru a reuși. Că trebuie să fie mai sigur pe el. Ochii lui El au sclipit din nou după atâția ani în care nu cunoscuseră decât tristețea. Se ridică, își așează hainele, se întoarce și pleacă spre un nou început, încrezător și optimist. În drumul lui, aruncă o ultimă privire spre poza bunicului care parcă zâmbea și-i spunea ca odinioară: „Știu că poți!”.

Riscul cunoașterii

Gheorghe Palel

La poale vechi, de codru, într-un bordei
Când noaptea șușoteau zvonuri bizare,
O flăcăruie-și da lumina ei
Din vârful unui ciot de lumânare

Vreo câțiva fluturi adunați în stol
Își construiau în rotocoale jocul
Și dându-i flăcării ce pâlpaia ocol
Se întrebau mirați: Ce este focul?

Atunci mezinul s-a încumetat
Bătând din aripioare de smarald
Și s-a apropiat, și-a anunțat:
Să știți și voi că focul este... cald
Un altul cu aripi de argint și smalt

S-a avântat spre floare înainte
Și s-a întors speriat către ceilalți:
Păi ce să fie focul? E ceva fierbinte

Cel mai albastru și cel mai frumos
La îndoială n-a mai stat deloc
Și cum era și cel mai curajos
S-a aruncat în țandără de foc

Precum la început privind cu frică
Vedeau că nimeni nu le poate spune
Ce poa' să fie totuși la adică
Strălucitoarea Focului minune

Fluturi teferi părăsiră locul
Ieșind în faptul nopții fără lună
- „Cel mai albastru a aflat ce-i focul
- Dar nu mai poate bietul să ne spună”.

Mecanica Vieții (3)

Înțeleptul și tânărul Dan

Eseu rimat de Mihai Ardeleanu

Motto

Un suflet ușor, iertător, nu poate avea decât o orientare spirituală pozitivă și un comportament mereu suprapus. Iată că vectorii spiritual-tare și comportamental-slab sunt suprapuși și orientați pozitiv.

- Înțelepte maestre,
Cineva mi-a greșit,
În nepăsarea-mi aș vrea,
Să-l țin prigonit”

-Tinere Dan,
Nepăsarea-i izvor,
Cu ură adâncă,
De care suflete mor.

Uitarea dictată,
De-un spirit rănit,
Pe umeri e piatră,
Un greu nedorit,

Mai bine încearcă,
Să ierți pe greșit,
Golește-al tău suflet,
De răul primit.

-Cum o să iert
Maestre, pe el?
-Alungându-ți mândria,
Orgoliul la fel.

-Maestre ce-mi ceri,
Nu pot să urmez.
-Dă-ți șansă să speri,
Să perseverezi,

Căci lupta cea grea,
Nu ți-e în afară,
Ce e-n tine rău,
Tu fă-l să disară.

Cu tine când lupți,
Ți-ești dușman iscusit,
Când arcu-l ridici,
Pe loc te-ai ferit,

Căci tu știi mereu,
Când vrei să te-ataci,
Te lupți cu un zeu
Și-ai săi vârcolaci.

Asediază-te-ncet,
Rupând legătura,
Cu izvorul de-afară,
Ce-ți îndulcește făptura.

Simte-ți dorința
Și flămânzește-o pe ea,
Neclintit vei fi,
De tu vei putea.

-Maestre, ce-mi spui,

E-adânc paradox,
-Precum un furnal,
Arzând fără cocs,

Căci atunci când arde,
Lipsit de cărbune,
Furnalul aprins,
Este-o minune.

Iară minunea,
Este-o pată de taină,
Pe care mintea,
O-mbracă ca haină.

Iată că sunteți,
Doi în ființă,
A înțelege asta,
E cu neputință.

-Maestre, pot să iert,
Pe cei ce-i iubesc,
Și cred că-i cu cale,
Pe dușman să urăsc,

Iar de nu-l pot ură,
Îl pot disprețui
Și cred că e o dreptate,
Ce-o pot înfățui.

-Înfăptuita vină,
A gândului ascuns,
Părea să nu mai iasă,
Din acel nepătruns,

Dar iată că-mi vorbești,
De ură și dispreț,
Ba chiar că e-o dreptate,
Ce poți s-o-nfăptuiești.

I-atât de greu să ierți,
Pe cei ce ți-au greșit,
De patimă să cureți,
Un suflet înrobit.

Urând, deschisă-i poarta,
La frigul cel de-afară,
Îngreunându-ți soarta,
Din dulce fi-v-amară.

Caută pacea-n toate,
Chiar și-n războiul crunt,
Când vei zbura-n văzduh,
Plecat de pe pământ.

În pace fi-veți voi,
Același unu bun

Și nu veți mai fi doi,
Pierind cela nebun.

Iubește-i pe greșiți,
Mai mult de a-i ierta,
Mai sus voi să țințiți,
Ca să atingeți ținta.

-Văd c-am greșit maestre,
Mă simt chiar rușinat,
Iar partea rea din mine,
Ființa mi-a-ntristat.

-Manifestăm voință,
În lucruri făptuite,
Dar unde e căință,
Se șterg păcate multe.

Ne doare întristarea,
Născută-n inimi reci,
Ne tulbură urmarea,
Pustiilor poteci,

Căci ne însingurăm,
Urând unii ca noi,
Iar cela unu bun,
Rupe-se-va în doi.

-Atâtea lucruri sunt,
Pe care nu le știm,
Să afli tot e crunt,
E-un chin ce ni-l dorim.

-Grăit-ai înțelept,
Copile îndrăgit,
Adusu-te-am încet,
Unde eu am voit.

Mai am să-ți spun ceva,
De chinul ce vorbeai
Și iată-nțelepciunea,
La care nu gândeai:

Când stinsă va fi clipa,
Acestui veac de chin,
Întinde-și-va aripa,
Eternul ce-l nutrim.

Și-atunci puși în oglindă,
Cu eul cel străpuns,
Vedea-vom adevărul,
Ce-a fost în noi ascuns.

Daniel Ioniță

De curând, în noiembrie 2012, Editura Minerva a lansat un volumul intitulat „Testament – Antologie de Poezie Română Modernă – Ediție Bilingvă (Română & Engleză)”. Volumul este editat și tradus de Daniel Ioniță – plecat din România în Noua Zeelandă în 1980, acum stabilit în Sydney – Australia, și avându-i ca asistenți tehnici pe profesorii Eva Foster și Daniel Reynaud, ultimul fiind Decanul Facultății de Artă și Teologie de la Avondale College of Tertiary Education din Australia. La lansări (trei la număr, în București și Brașov) au participat, printre alții, actorii Ion Caramitru, Clara și Bogdan Vodă, compozitorii și interpreții Nicu Alifantis, Andrei Păunescu, Cătălin Condurache, Adrian Ivanițchi, editorul șef de la Minerva, Ana Munteanu, criticul și istoricul literal Alex Ștefănescu, care semnează de fapt și prefața volumului – precum și o seamă de scriitori precum Adrian Munteanu, Daniel Bănuțescu, Lucian Vasilescu, Eugen Axinte, Nora Iuga, Mihaela Malea Stroe, Daniel Drăgan, A.I. Brumaru, Daniel Vorona, Marga Labiș, ș.a.

Cuvântul modern, este folosit aici în sensul lui larg, epoca modernă a poeziei românești începând cu Vasile Alecsandri, deci jumătatea secolului XIX. De fapt volumul cuprinde o

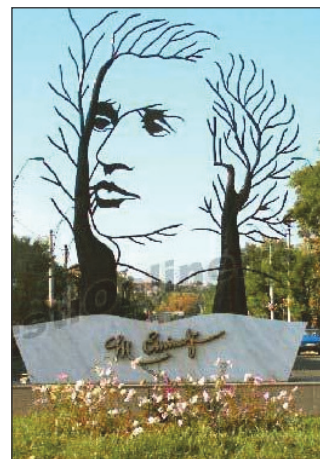
Darul poeziei românești către universalitate (1)

gamă reprezentativă a poeziei române, începând cu clasicii, cum ar fi Alecsandri, Eminescu, Coșbuc, Minulescu, Arghezi, Labiș, Bacovia, Goga, Blaga, Ion Barbu, Vasile Voiculescu, Magda Isanos, Radu Gyr apoi scriitorii lansați în anii 1960-70 precum Adrian Păunescu, Nichita Stănescu, Ana Blandiana, Nora Iuga, Marin Sorescu, Irina Mavrodin, Dan Verona, Ioan Alexandru, continuând cu poezii lansați în ultimii 40 de ani, cum ar fi Ileana Mălănciudiu, Cezar Ivănescu, Mircea Dinescu, Liliana Ursu, Mihaela Malea Stroe, Ioan Es. Pop, Mircea Cărtărescu, Daniel Bănuțescu, Daniela Crăsnaru, Lidia Săndulescu-Popa, Florin Lăiu, George Țărnea, precum și câțiva poeți contemporani din Republica Moldova: Grigore Vieru, Leonida Lari, Leo Buncaru, și alții. Iată mai jos, în întregime, nota antologului și traducătorului Daniel Ioniță.

De la un moft la un joc și apoi la o obsesie – nu sunt decât câțiva pași. Și apoi, vreo doi ani de muncă grea, despre care nimeni nu te avertizează la început. În final, obsesivii nu pot da vina pen-

tru condiția în care se află decât pe ei înșiși și pe materialul lor genetic. Cum altfel aș putea explica maniera în care am progresat de la o singură poezie tradusă la patru, apoi la cincisprezece, fără să-mi dau seama că lucrurile au luat-o pe o pantă periculoasă? Când ajunsesem deja la 26 sau 27 de traduceri (și aproximativ 20 de poeți), era deja prea târziu ca să-mi mai pun întrebări cu privire la sănătatea mea mintală. Curentul devenise prea puternic și nu mai puteam înota spre țărm. Și astfel, iată că avem aici peste 75 de poezii, acoperind 56 de poeți, și o perioadă începând de la jumătatea secolului al XIX-lea până în ziua de azi.

În urmă cu aproape trei ani am tradus o poezie din română în engleză. Nimic deosebit până aici, afară doar de cuplul care a citit-o inițial (el, educat după școala veche, român la aproape șaptezeci de ani, ea vorbitoare nativă de limba engleză) a devenit foarte emotiv. Și nu, așa cum m-am speriat la început, pentru că traducerea ar fi fost jalnică. Ci, în aparență, dimpotrivă. Mai târziu, poemul (Octavian Goga, Cântec IV –

De va veni la tine vântul) a fost citit de către cei pentru care am intenționat să-l traduc, copiii mei, reacția a fost mai puțin emoțională. „Este frumos”, transformându-se în „Este foarte frumos, tată!”, atunci când privirea mea a devenit deodată severă...

Toată povestea a început de fapt foarte modest. Intenționeam să traduc câteva poeme pentru copiii mei, nepoții și nepoatele mele și alți câțiva prieteni mai tineri. Fie născuți în afara României sau cel puțin crescuți și educați în străinătate, ei nu puteau aprecia poezia românească sau literatura română. Numitorul comun al acestora era faptul că, deși stăpâneau limba română la nivelul de conversație, nu erau capabili să guste poezia românească. Nu erau capabili, cred eu, să pătrundă minunata ei adâncime – un pastel unic, dar variat, o voce deosebită printre marile valori poetice ale lumii.

Ca și consumator avid de literatură în general, mi-am petrecut cea mai mare parte din viață în țări vorbitoare de

► limbă engleză, familiar fiind cu literatura engleză clasică și contemporană, ca și cu literatura română. Și am simțit întotdeauna regretul de a nu putea împărtăși copiilor mei acest bogat suflet artistic al țării în care s-au născut și au crescut părinții lor. Bănuiesc că aceste simțăminte sunt comune pentru prima generație de emigranți și, din fericire probabil, se vor estompa în mod natural la copiii lor. Cu toate acestea, fiica mea cea mai mare, profesoară de engleză, a apucat să citească două opere traduse în engleză: „Fecioare despletite”, de Hortensia Papadat-Bengescu și „Hanul Ancuței”, de Mihail Sadoveanu – care i-au plăcut foarte mult. Dar cam asta a fost tot, deoarece nu am mai găsit alte romane românești traduse în engleză, cel puțin la acea vreme a anilor 2002/2003.

O situație foarte tristă, după părerea mea. Situația traducerilor de poezie română, este puțin mai bună, dar este oarecum similară. Există câteva perle de valoare inestimabilă, începând cu traducerea lui Mihai Eminescu realizată cu imens talent de regretatul Corneliu M. Popescu, care în anii '70 a impresionat în așa măsură, încât Premiul Societății Engleze de Poezie pentru traduceri în limba engleză, decernat la fiecare doi ani, poartă numele tânărului traducător român, stins din viață la

19 ani în tragica seară de 4 Martie 1977, în cutremurul care a luat viețile unui număr de artiști, cântăreți, actori care locuiau în clădirile vechi din centrul Bucureștiului.

Altfel, câteva traduceri bune, în special ale unor poeți care s-au stabilit în străinătate, cu precădere în Statele Unite, cum ar fi Ion Caraion, Nina Cassian, Liliiana Ursu. Dar nici lucrările acestora nu prezintă o calitate coerentă a traducerii pe toată lungimea lor. Totuși, în linii mari ele sunt de bună factură. Afară de asta, am găsit un număr de traduceri de calitate medie și un număr și mai mare la un nivel oarecum jenant. Dar, eu însumi fiind traducător, sunt perfect conștient de proverbul englezesc despre cei care locuiesc în case construite din sticlă... Toate acestea însă m-au pornit pe calea (inițial modestă) de a traduce „câteva” poeme. Nu sunt sigur ce însemna „câteva” în mintea mea la acea dată. Probabil patru, cinci... Cel puțin așa intenționam doi ani mai târziu, pe când terminam prima ciornă a poeziei în vers liber „Zâmbesc” de Mircea Cărtărescu, și începam lupta cu rigida, dar minunată formă din „Sonetul Clipei” al lui Adrian Munteanu, un sonet așezat în cămașa de forță petrarchiană, după cum vă puteți închipui.

Un pod mai ușor de străbătut a fost acela al

poeziilor deja puse pe muzică. Deoarece copiii mei au fost expuși de-a lungul anilor la muzica folk românească, a fost natural ca primele încercări să acopere astfel de poeme, de autori cum ar fi: Octavian Goga, Nichita Stănescu, Ana Blandiana, George Țărnea sau Adrian Păunescu. Familiaritatea cu muzicalitatea și ritmul lor mi-au fost inițial de mare ajutor.

Trebuie să subliniez aici - nefiind primul care o face, și nici ultimul... - meritul vizionar al lui Adrian Păunescu, care, de-a lungul a aproape două decade, a încurajat și promovat, în cadrul Cenaclului Flacăra și în afara lui, poezia de valoare autentică - fie poeți consacrați precum Eminescu, Bacovia, Nichita Stănescu, fie mai puțin cunoscuți la acea vreme precum George Țărnea, etc. Ideea de a extinde această lucrare, de a o face reprezentativă, a intervenit mai târziu, când ajunsesem deja pe la al douăzecilea poem, și-mi puneam întrebări cu privire la magnitudinea lucrării în care m-am băgat...

La acest punct, cu ajutorul unei prietene, Mălina Florea, care lucrează în domeniul editorial, am fost pus în legătură cu doamna Ana Munteanu, editorul șef al Editurii Minerva. Mai mult cu speranțe decât cu așteptări pozitive, am trimis câteva eșantioane, ca și povestea începutului lucrării. Spre plăcuta mea surprindere răspun-

sul a fost unul pozitiv. Mai mult, d-na Munteanu a devenit un mentor în special în privința sfaturilor cu privire la includerea unor poeți contemporani, cu care, din cauza distanței și timpului (am părăsit România în 1980, la vârsta de 20 de ani), eram mai puțin familiarizat. Primele interacțiuni cu dna Munteanu mi-au descoperit un spirit erudit, având o stăpânire adâncă a poeziei și criticii literare românești. Domnia sa a fost cea care a plantat ideea lucrării ca operă reprezentativă, iar călăuzirea primită în privința colecției de poeți contemporani este inestimabilă.

De câteva ori diferite persoane au pus la îndoială motivația și validitatea unei asemenea lucrări, sfătuindu-mă să renunț. Argumentele începeau de la: cui îi mai pasă de poezia românească? Nici măcar românilor nu le mai pasă... Celor din afara țării?... nu-i mai pasă nimănui... (ceea ce este, în mod clar, o falsă prezumție, pentru că, iată-mă, cel puțin o persoană căreia-i pasă!...). Și, până la „poezia nu poate fi tradusă, trebuie să fie citită în original” (lucru cu care, fără surpriză, nu voi fi de acord), precum și persoane care mi-au atras atenția în mod amabil că au văzut destule traduceri făcute de „emigranți sentimentali” (Sic!) care nu i-au impresionat mai deloc.

Va urma

Șarpele

Dimitrie Grama

Soarele abia apucase să se ridice pe cer, dar ca întotdeauna, aici la „casa mare” din Ilidia, lumina lui era mai vie, mai pură și mai pătrunzătoare, la fel cum și albastrul cerului era aici imaculat, adânc și misterios în comparație cu pâcla cenușiu-alburie, numită cer în marile metropole ale lumii. Ce senzație de liniște și de serenitate! Ce senzație de pace fizică și spirituală! După doar câteva minute afară, fiecare pasăre, fiecare insectă cânta doar pentru mine la fel cum adieri nevăzute de vânt, îmi mângâiau fruntea tocmai atunci când primele broboane de sudoare se pregăteau să se prăvale în jos, spre ochi și sprâncene.

Stăteam cu ceașca de cafea în fața, pe terasa care înconjură în formă de „L” interiorul casei, absorbind prin toți porii trupului și ai sufletului, această tihnă, această stare de vrajă, care, abia acum după mai bine de treizeci de ani de absență, mi-am dat seama cât de mult mi-a lipsit. Închizând ochii, aveam strania senzație că bucăți indefinibile „de mine”, se reîntâlnesc, se recunosc, pătrunzându-mă, reîntregindu-mă. Eram din nou eu, acela, care putea trăi în armonie cu simplitatea lumii inconjurătoare, acela care nu cerea nimic și nu se aștepta la nimic altceva, decât ceea

ce era deja acolo; soarele, aerul curat, verdele strălucitor, ciripitul și celelalte șoapte ale naturii, țărâna umilă, pe care doar aici o călcam ușor cu picioarele goale, parcă cu frică să nu o rănesc, să nu o doară.

Fără vreun gând anume, ca în transă, ca într-un vis, m-am ridicat la un moment dat și m-am îndreptat înspre pivniță. Poarta mare și grea de lemn masiv, a cedat împingerii mâinilor mele, deschizându-se cu un fel de geamat profund, ca și cum lumina puternică de dimineață ar fi străpuns ca o sabie întunericul subpământean. Probabil că acest geamat m-a făcut să-mi aduc brusc aminte de ce am intrat în pivniță, de ce am violat acest spațiu demult timp dezertat de vreo atenție omenească. Am intrat pentru „cinstirea amintirilor”, deoarece aici pe boltele de var nestins erau imortalizate, arse cu flacăra de lumânare, numele noastre, a tuturor fraților și verișorilor, numele prietenilor și cele ale fraților de cruce. Aici era mormântul vacanțelor, mormântul unui timp și spațiu pe care îl numesc „copilarie”, dar pe care l-aș putea numi la fel de bine; „inițiere”, „formare”, „zbucium” sau „libertate”.

Cu un sentiment de profundă nostalgie și chiar evlavie, am recitat numele celor care odată, demult, au constituit aproape tot universul uman inconjurător. Umbland cu ochii pe pereți,

la un moment dat am simțit o ușoară lovitură în ceafă, lovitură care, pentru o fracțiune de secundă, m-a dezorientat, făcându-mă să-mi pierd focusul vederii și în acest fel să-mi pierd abilitatea de a mai identifica vreun nume pe bolta pivniței.

M-am întors atunci, normal, înspre ieșire, dar spre nedumerirea mea totală, ușa pivniței dispăruse în continuitatea uniformă a zidurilor, închizând afară lumina zilei. Cu toate acestea, vedeam destul de bine și atribuiam această „vedere”, ușurinței pe care de mic copil am posedat-o, de a-mi acomoda ochii la întuneric. În mod sistematic, am încercat să străbat pivnița în toate direcțiile în cautarea ieșirii, dar indiferent de direcție, nu dădeam decât de beznă și zid, zid și beznă, care, aranjate ca o tablă de șah infinită, încercau să mă piardă în labirintul lor simplu.

M-am oprit să-mi revin, gândindu-mă că, probabil, de la lovitură am făcut o mică comoție cerebrală care bine-nțeles mi-a creat această stare de confuzie. Trebuie doar să mă odihnesc puțin, să-mi revin, mi-am spus, așezându-mă. Să fie trecut doar câteva minute, când parcă desprins din literele afumate din perete, un șarpe gros și lung de vreo doi metri, se apropia fără grabă de mine. Privindu-l, mai multe imagini de demult mi-au revenit cu o claritate de nedescris și cu un fel de „constatare normală”,

dar în același timp absurdă, l-am recunoscut! Era șarpele casei, pe care bunica îl hrănea cu lapte, lapte lăsat într-o ulcică în fiecare dimineață la ușa pivniței, unde el, șarpele, trăia. Bunica spunea că acest șarpe era păzitorul, cu multă răspundere de altfel, al casei și ca atare, noi trebuie să-i acordăm respect și grijă, altfel s-ar putea ca șarpele să ne părăsească și nimeni nu poate ști ce consecințe grave ar avea plecarea, înstrăinarea lui. Ajuns lângă mine, șarpele m-a „pipait” cu limba de mai multe ori și parca multumit până la urmă, a început să se ridice până când ochii lui au ajuns la același nivel cu ochii mei.

Mult timp am rămas așa privindu-ne, parcă reciproc hipnotizați, fiecare cufundat în lectura adâncurilor celuilalt și cu fiecare pagină pe care șarpele îmi îngăduia să o citesc, ochii lui creșteau și se luminau, copleșindu-mă... Eram din nou copil, în pantaloni scurți, desculț și stăteam așa cum obișnuiam să

**Continuare în
pagina 37**

ZICERI

de Dorel Schor

PERSONA NON GRATA

- * Inteligentă poate fi simulată, dar prostia e numai naturală.
- * Persona non grata, adică o persoană care nu se scarpină...
- * Eternitatea e în mâinile mele, să vedem cât o să țină!
- * A trecut dincolo de nesimțire.
- * Până când murim, suntem nemuritori (Liviu Antonesei).
- * Exista mincinoși prin emisiune, prin omisiune și prin misiune.
- * Opinia mea nu contează, dar măcar țineți seama de părerea mea!

- * Elitele nu-s numai intelectuale.
- * Oamenii mediocrii prefera cărți mediocre.
- * E foarte ușor să pierzi o zi întreagă și imposibil să recuperezi o oră din ea (Nae Cernianu).
- * Ferește-mă, Doamne, de cei care spun peste tot că-mi vor binele.
- * Orice fufă, cu machiaj potrivit, dacă tace, e considerată doamnă.
- * În anumite situații, echidistantă înseamnă părtinire.
- * Tragem de barbă țăpii ispășitori.
- * Nu poți să-i bagi pe toți în aceeași oală de noapte (Beatrice Vaisman).
- * Țin foarte mult la tine... Moartea ta ne va afecta pe amândoi.
- * Curățenia începe din ograda proprie.
- * Ah, ce bine! Să ieși la aer curat și să-ți aprinzi o țigară!
- * Unii fug de alcool ca de dracul, alții aleargă la alcool ca la Dumnezeu.
- * Omul potrivit la locul potrivit... pentru altul (M.R.Iacoban).
- * Ura mea e mai culta

decât a lui...

- * Norocul și-l face omul cu mintea lui, nu cu mâna.
- * Iubirile nefericite sunt memorabile, pe cele fericite le uităm pentru că ne căsătorim...
- * Fură toți, dar măcar să ne dea și nouă!

SUPUȘI GREȘELILOR

- * Ar trebui să avem posibilitatea de a vota și pro și contra în același timp.
- * Nimic nou sub soare. Dar cum ajungem deasupra lui?
- * Unele sunt nostime, altele sunt prea frumoase... Nu găsești una ca lumea.
- * Ticăloșia nu-i monopolul nimănui.
- * E sfârșit sau început de săptămână. Fiecare când apuca... (N. Călugărița).
- * Diferența dintre stăpâni nu face diferența dintre slugi... Sau da!
- * Oamenii cu adevărat deștepți sunt modești. Eu de exemplu...
- * Echilibrul se învâța.
- * Istoria se repeta la nesfârșit. De acea sunt și

mulți repetenți.

- * Răbdările mele sunt din ce în ce mai prăjite (Beatrice Vaisman).
- * Poți fi șantajat cu faptele altora?
- * N-ar fi rău să fie bine (populară).
- * Prostul care știe că-i prost e mai inteligent decât prostul care se crede deștept.
- * Adult nu înseamnă matur.
- * Cerul căzuse peste mine ca o balegă... (Vlad Nicolau).
- * Să nu știi să pierzi e o infirmitate...
- * Un funcționar public poate avea interese private?
- * După tata era analfabet pe jumătate...
- * Stângăciile partidelor de dreapta.
- * Soția unui om important este o soție importantă (Inimă Rea).
- * Suntem supuși greșelii, deci aceasta ne conduce.
- * E ora adevărului... Ce dracu' să spun?
- * Ești ceea ce decizi alții...
- * Cel care minte mereu, e acuzat de minciună și când spune adevărul.

Roni Căciularu

La sfârșitul lunii septembrie, la Oradea a avut loc ședința de deschidere a noii sesiuni a Cercului cultural local denumit "BARBU ȘTEFĂNESCU DELAVRANCEA". Cu această ocazie a fost prezentată lucrarea de doctorat în științe juridice a conducătoru-

Prezentare de carte israeliană la Oradea

lui cercului, avocatul Pașcu Balaci și totodată a fost prezentată cartea publicistului israelian de limbă română (colegul nostru de ziar), Ivan Lungu, intitulată "MAI-

MUȚELE DE DINCOLO DE AMINTIRI".

La această reuniune din capitala bihoreană au luat parte aproximativ 50 de persoane, printre care ►

► s-au numărat personalități din viața culturală locală, juriști, politicieni, oameni de litere, artiști plastici, un publicist australian de origine română, George Roca. precum și un fost coleg de facultate al autorului, dl. Ioan Crețu, din Oradea.

Luând cuvântul să-și prezinte cartea, Ivan Lungu a făcut o scurtă trecere în revistă a trăirii sale în România și în Israel, după care a citi un

capitol din carte intitulat „Maimuțele”, în care este vorba de copilăria sa la Oradea, la bunici (care, în 1944 au fost deportați la Auschwitz). Apoi la propunerea sa, soția lui, dna Stela Lungu a citit un alt capitol (mai vesel), intitulat „Câinele care vorbește”.

Pe marginea prezentații cărții, ziaristul australian, dl. Roca, a apreciat conținutul și forma cărții, cât și prezentarea plină de emoții

a autorului, subliniind totodată interpretarea dată de dna Stela textului citit. Totodată a spus că „...dl. Lungu este atent, afectiv, foarte precis și dichisit... ca orice israelian... dovedind talent ... mână de scriitor și un umor rafinat” și a mai adăugat că „... deși vorbește mai multe limbi, dl Lungu se exprimă într-o limbă română foarte frumoasă”. Australianul George Roca a mai menționat că

știe că în Israel se desfășoară o intensă activitate literară în limba română, apărând ziare, reviste și multe cărți.

În cuvântul său, poetul și scriitorul, dr. Lucian Munteanu a apreciat cartea drept „interesantă și emoționantă”, subliniind că scriitorul „are condei, deci talent scriitoricesc”, apreciind și el „corectitudinea și curățenia limbii române pe care o vorbește familia Lungu”.

Așa, ca să mai uităm de necazuri!

Culmea adolescentului rebel: să locuiești singur și să fugi de acasă!

Într-o familie ideală, soția habar n-are de unde vin banii, iar soțul n-are idee pe ce se duc.

Burta mare nu e de la bere, e pentru bere.

De ce zilele în care faci curat, speli și gătești se numesc libere?

Este dovedit științific că, dacă pui urechea la piciorul cuiva, vei auzi:

- Ce dracu' faci, bă, la piciorul meu?

Dumnezeu ne-a creat pe noi toți diferiți, dar când a ajuns la chinezi, s-a plictisit.

A merge la McDonald's pentru o salată este ca și cum ai merge la prostituate pentru o îmbrățișare.

Control fiscal în piața de flori din Rahova. Douăzeci de țigănci au fost deflorate.

Nu faceți aceeași prostie de două ori, sunt atât de multe prostii noi de facut!

Lenea: obicei de a te odihni în

avans.

Pentru a nu părea disponibilă de la prima întâlnire, Maria a mâncat banana cu lingura.

Dacă vrei să îngenunchezi un bărbat, dezbracă-te și stai în patru labe.

Soția:

- Nu mă iubești!

Soțul, arătând spre cei 5 copii:

- Și crezi că pe ăștia i-am descărcat de pe Google?

Într-un atelier de reparații auto:

- Și acum, zice maistrul către ucenicul său, să învățăm să ne mirăm la deschiderea capotei.

Știu că în rai e mai bine, dar în iad sunt mai mulți prieteni!

Nevastă-mea m-a încurajat să-mi caut o chestie pentru mărirea penisului. Am găsit-o, am probat-o și rezultatul e rapid și fantastic.

În plus, arată bine, are 19 ani și o

cheamă Liliana.

Să te duci în club cu prietena e ca și cum te-ai duce în padure cu un copac.

Anunț: Găsesc punctul G. Gratis!

Noapte. Ora trei. Brusc, vecinul a început să bată cu pumnul în ușa mea. M-am speriat atât de tare încât am scăpat bormașina din mână!

Pentru verticalitatea dumneavoastră evitați excesul de sare, lămâie și tequila.

Când te cerți cu un prost, asigură-te că nu face și el același lucru.

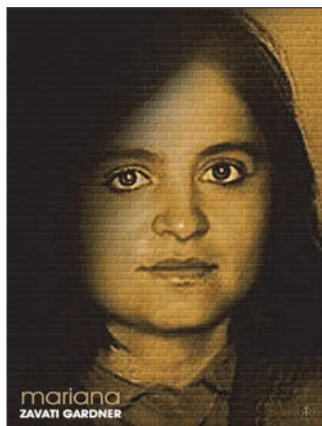
Un tip se trezește cu o mahmur reală groaznică. Merge la baie și privindu-și fața umflată și mototolită și ochii bulbucăți, spune:

- Păi, cum dracu' să nu bei cu fața asta?!

BILET DUS- ÎNTORS

**Mariana Zavati
Gardner**

- Ce faci aici de una singură? El întinde mâna cu degetele ca feleile de portocală. Ea simte aşchii din lemn în derivă în gâtul uscat şi-şi muşcă involuntar buza de sus.

- Vrei să mergi la plimbare? Să vedem expoziția cea nouă de la galerie din Holt? El îi zâmbeşte cu toți dinții armonioși și egali. Ea-și simte stomacul sărind dintr-o gaură neagră în alta.

- Iar o să fie o zi minunată! Hai să mergem la plimbare! Sunt sigur c-o să-ți placă. Hai! ... El îi leagă mâinile. Ea își crispă fața ca și cum ar fi mușcat dintr-o măr pădureț.

- Mă duc să pregătesc micul dejun. El se înclină să-i atingă obrazul cu buzele umede. Ea își

simte inima ca un zbieret fluid preschimbat în piatră.

- Ceai sau cafea? El îi mângâie părul rebel. Ea se face la față ca alabastrul.

- Cereale? El călătorește cu brațul pe după umerii ei aplecați. Ea-și plimbă gândurile pe canale infestate de ceață.

- Vrei să mergem la cumpărături? El o atinge-ncurajator pe spate. Ea, cu ochii ca luna plină, fixează perețele-ngreuiat cu tablouri din colecția Duduiei Iulica.

- La o plimbare la sosea? El o atinge pe gulerul brodat de Cucoana Elisa. Ea se joacă de-a v-ați ascunselea cu lămpădarul de Murano, care atârnă tăcut din plafonul încăperii.

- Hai să ne bem ca-

feaua în grădină? El o ia de mână și-o conduce spre banca din lemn de sub bolta cu trandafiri urcători. Ea țese o pânză de gânduri fugare.

- Să ședem pe băncuță. Ce parfum au trandafirii. El rupe cu grijă un boboc din trandafirul adus de la Mărăști de Cucoana Elisa. Ea simte-alchimia dulceței în podul de plante.

- Uite, mierloiul rezident! El se uită galeș la fața ei încordată. Ea fuge cu privirea la motanul tărcat camuflat printre tufe de dafin.

- Ce mere bune se vor face anul acesta. El o îndeamnă să șadă pe bancă. Ea se-nțepenește-n călcâie și se-neacă-n tusea uscată.

- Totul arată mai bine dimineața. Ce aer proaspăt. Îl simți? El inspiră adânc. Ea închide ochii și-și acoperă urechile cu mâinile uscate.

- Relaxează-te! Este ceea ce toată lumea ar trebui să o facă dimineața. El se apropie de ea cu ochi zâmbitori. Ea privește cu ochii sticloși dincolo de orizontul grădinii.

- Spune-mi că mă iubești! El o îndeamnă în

brațe. Ea-și află trupul înghețat ca la dentistul de pe Strada Mare.

- Totul va fi ca mai-nainte. El se-nfioară cu buzele pe gâtul ei cioturos. Ea simte un șarpe alunecând prin cioburi de sticlă.

- Vreau să fim fericiți! Cum am fost înainte! El îi prinde trupul ca lemnu-n derivă. Ea în-oată-n ape la margine de timp.

- Să fiu îngrijorat? El o eliberează din brațe. Ea pășește în visul ei absolut.

- Îmi pasă enorm de tine. El îi zburlește părul de pe gât. Ea se strânge în carapacea ei de broască testoașă.

- Ne simțim așa bine-mpreună. El îi atinge cu degete de pianist mâinile ei cu degete boante.

- Rămâi în grădină. El o cuprinde în brațe. Ea îi scutură-mbrățișarea și intră pe ușa de la grădină în încăperea cu icoane pe sticlă din colecția Duduiei Iulica.

Ea merge-n bucătărie, deschide dulapul de sub chiuvetă, alege cutia cu ceară de albine și-o cârpă din bumbac și se apucă să lustruiască ramele de la portrete.

Alina Nicoleta Polina

Comandantul lagărului face oficiu de prezență marcantă, prin Kenitji Sone scriindu-se istoria lagărului în cele mai crude și mai sinistre nuanțe. Un conducător nemilos, excesiv de tiranic, un Caligula japonez cu grade pe umeri care implementează un despotism de neimaginat prin guvernarea în spațiul terorii și suferinței. Pe fondul unor amintiri complexe, autorul permite dezvăluirea unor gesturi mizerabile ale acestuia. Sub pălăria moștenită de la bunicul său, mult peste măsura căpșorului copilului, dar un scut indispensabil în anii copilăriei, acel băiețel imoral și lispit de simțăminte urmărește vindicativ gesturile înjositoare ale comandantului, care apare în fața prizonierilor beat, cu cizmele lucioase executând gesturi execrabile, libidinoase. Acest tiran nepedepsit provoacă suferința doar din plăcerea diabolică de-a se distra, fiind pline de patetism scenele în care prizonierii se luptau pentru o fărâmbă de hrană, în care soldații, la ordinul său, ard alimentele, moment în care cei înfometati - disperați și inconștienți își riscă viața luând puțin din ceea ce era sortit pierzaniei, bătăile și umilințele la care îi supuneau acest nemilos putând fi doar proceduri la care numai o ființă diabolică ar recurge.

Totuși, sfârșitul lui tragic este descris prin asociere circumstanțială la o dramă japoneză dublată, nu doar scenic, ci și lingvistic de

Roșu uci-gaș

condiția umană eșuată (2)

nemți în care secvența asasinatului este redată brutal și justițiar: "Sfârșitul acestui Macbeth japonez, vorbit în nemțește, era identic cu ceea ce i s-a întâmplat comandantului Kenitji Sone «Se aude un oftat produs de sabie.//Care taie aerul, zbârnâind. (Haiku) //Criminalul apare dintr-odată cu un guler de sânge.//Își pierduse capul. (Haiku) // La fel de roșu ca și capul care se prăvălește-n noroi// Este soarele ce răsare.»". Orice ființă ale cărei filtre sufletești sunt câtuși de puțin rezistente nu ar putea fi impasibilă, chiar și în cazul unui copil ale cărei deprinderi analitice nu sunt prea bine închegate, în fața acestor suferințe provocate de un eveniment atât de dureros, astfel că atitudinea scriitorului este justificabilă. Spre a anula orice revenire a amintirilor, spre a distruge și a abandona acest interval depozitat în memoria sa, apelează la medicamente, evadează prin aventura oferită de Liza, se separă de persoana/personalitatea care pretinde a fi realmente și halucinează. Perspectiva ironizantă este și ea un antidot: "Îmi aduc aminte că la noi în casă, mult după război, se râdea în hohote, (...) când se povestea din anii din lagăr. Așa s-a anulat istoria lagărului, în valuri de hilaritate". Literatura despre lagăr, cum însuși susținea, nu este deosebit de ex-

Jeroen Brouwers

presivă, e mai mult patetică, presărată cu pasaje nostalgice, memorabile și uneori penetrant culturale, la Brouwers, memoria lagărului a îmbinat atât cunoașterea sinelui, cât și pierderea sa. Copilul imoral s-a regăsit în bărbatul trivial, principiile sale s-au metamorfozat odată cu trecerea anilor, iar acea relație ombilicală între el și mama sa constituie trama acestei scrieri aparent testimoniale, relație obsesiv-posesivă, culminată până la penibilul situației de-a telefona postmortem, de-a striga înăbușit și vulnerabil neputința numai pentru a reține gândul apartenenței reciproce. Perspectiva realistă asupra unei asemenea perioade cruciale și edificatoare în existența colectivă, precum și urmările sale asupra psihicului și eticii personale sunt îngemănate bizar, contestând canoanele literaturii memorialistice, simplificând varianta istorigrafică și accentuând elementul spiritual progresiv, atât temporal cât și personal. O scriere - mărturie cu potrivite accente intime, cu o subtilă teză existențială ratată, o gamă discursivă dezordonată, și totuși bine alcătuită nucleic, "Roșu uci-gaș" amprentează literatura de lagăr prin originalitate și esență psihologică decadentă.

Va urma

Aurelia Rînjea

A fost pentru mine o mare bucurie să escaladez profunzimile cărții **CE ESTE SHAKESPEARE**, scrisă de **CARMEN MARIANA CIORCILĂ**, apărută la Editura Victor, București, 2011.

Autoarea, foarte cunoscută nouă, ploieștenilor, născută în 1958 la Bacău, este absolventă I.A.T.C. 1984, clasa profesoarelor Olga Tudorașche și Adriana Popovici. Din 1987 este actriță a Teatrului Toma Caragiu din Ploiești. Este cunoscută în spectacole One woman show în care semnează scenariu, scenografie, regie, interpretare, cât și în roluri precum Anfisa din „Trei surori” de Cehov sau Lena din „Gaițele” lui Kirilșcu. A fost premiată la festivalurile de la Costinești, Bacău și Brăila, iar de curând a obținut doctoratul la U.N.A.T.C București, cu teza: „Divinitatea manifestată prin iubire și înțelepciune în opera lui W. Shakespeare”.

Noi, spectatorii, ne-am lăsat conduși de multe ori pe un drum anume construit de ea, spre zonele nebanuite ale artei, ca în spectacolul „DIALOGURI”, în care ne îndeamnă să pășim în templul ei, respectându-i crezul: „Aveți grijă de artiști!”, „Înțelegeți poezia și veți deveni mai curați și mai buni!”.

Am văzut-o și pe scena Teatrului Nottara

Ce este Shakespeare

din București în spectacolul „A FI SAU A NU FI” după William Shakespeare. Un spectacol modern ce invită la reflecții și în care spectatorii, precum niște apostoli, primesc mesajul purtându-l apoi către lume, ca pe o hrană a spiritului ce ne mai poate încă salva.

Și chiar dacă retorica lui „A fi sau a nu fi” planează ca o incertitudine peste existența noastră, rămânând o provocare alături de statornicele întrebări puse spiritului universal, iată că acum, lumina se separă de întuneric, negrul de alb și din neant și ca o revelație a destinului, gândurile autoarei se adună în această sublimă carte, pe care dacă o citești, te simți spiritual, mai bogat! O carte profundă și înălțătoare, scrisă impecabil și care ajunge acolo unde trebuie, la sufletul cititorului - spectator. Un corolar adus celui care a fost, este și va fi, William Shakespeare, pentru noi și generațiile viitoare!

Cu instrumentele artistului, cartea prezintă manifestarea Divinității prin Iubire și Înțelepciune, în opera celui care a oferit Teatrului „o nouă metodologie de cercetare creativă în domeniul la

care participăm cu toții, Existența”, revoluționând una din cele mai puternice și frumoase arte, arta dramatică.

O carte scrisă din prea plinul recunoștinței, în care autoarea arde ca o flacără în această măreață aventură umană, urmându-și cu credință și generozitate crezul. O meditație existențială care îl înalță pe om făcându-l mai bun!

Cu fiecare rând citit, vibrez! Vibrez pentru că, pentru mine, se suprapun trăiri ce îmi revin în prezent: emoția care m-a cuprins pășind în casa Marelui W. Shakespeare, din Stratford-upon-Avon, unde pentru o clipă, fiecare se simte actor; tăcerea abisală care te cuprinde la mormântul lui din Biserica Trinity din același orașel, unde oamenii aduc azi flori, un omagiu, pentru cel care avea să revoluționeze și să șlefuiască una din fețele adevăratei arte și pentru care gloria și recunoașterea au venit târziu; și de asemenea o revăd cu ochii minții pe actrița Carmen Mariana Ciorcilă, în spectacolul de la Teatrul Nottara „A fi sau a nu fi”, unde actrița ni se dăruiește într-o pledoarie pentru credință și iubire, pentru compasiune și luciditate,

pentru înțelepciunea îmbrăcată în haina modestiei și a dragostei de oameni, o rugăciune făcută cu smerenie și trudă, tiptil, pe treptele greu de urcat ale Scării lui Iacov.

În carte și pe scenă, Carmen Mariana Ciorcilă este pentru noi „O cheie, un leac pentru durerile Umanității”, o binecuvântare, o alternativă care se opune violențelor pe care le trăim, le auzim și le simțim, reamintindu-ne Mesajul Divinității, arătându-ne subtil, dar convingător „Calea...”.

Citind cartea, nu poți separa omul de scenă de cel care acum scrie. Pentru autoare viața este pe scena și scena este viața! Iubind spiritul scenei, iubind Cuvântul, Teatrul rămâne pentru ea o cale de a-l înalța pe om și de a-l cultiva, unica poartă între pământ și cer pentru a transmite mesajul divin.

Cartea ne răspunde pe rând, la întrebări la care și azi căutăm răspuns: Ce este Iubirea? Ce este Înțelepciunea? Ce este Shakespeare? Autoarea ne propune cunoașterii o

► teză ce relevă un fenomen științific în domeniul teatrului, de natură și structură spirituală. „Urmărind informațiile și virtuțile lui: om, bărbat, actor, geniu, poet, dramaturg, entitate, liber, modern, perpetuu, cultură, istorie, se constituie tabloul recuperării unui ideal numit concret Mesajul de pe Golgota”, Iubirea și Înțelepciunea rămânând valori spirituale, ce nu pot fi confiscate, prin care respiră și se manifestă Universul.

A fi sau a nu fi! Este întrebarea pe care William Shakespeare o lasă să își croiască drum din adâncul ființei spre suprafață și iată că și acum, în fața acestei cărți ea ne îndeamnă din nou la meditație. O carte scrisă, cu siguranță în genunchi, cu sufletul, din care răzbate mesajul divin ce sfidează timpul și timpurile, pentru ca noi oamenii să înțelegem mai bine rațiunea de a fi și dimensiunile spiritului uman.

În carte ca și pe scenă autoarea direcționează dialogul spre locurile cele mai tainice din sufletul cititorului – spectator. Contopindu-se prin Cuvânt cu rolul ei în această lume, într-o dăruire totală care înobilează și eliberează, mulțumim autoarei pentru acest minunat dar, iar dumneavoastră, cititorilor vă recomand această valoroasă carte ca pe o bucurie a spiritului ce merită pe deplin a fi împărtășită!

Decență sau vulgaritate?

„Există o decență care trebuie păstrată în cuvinte ca și în ținută.” Francois Fénelon

Vavila Popovici

Dicționarul explicativ al limbii romane definește DECENTȚA: respect al bunelor moravuri, bună-cuviință; pudoare. Ca atare, omul decent respectă regulile de bună purtare, conveniențele și morala. Un om cu un suflet sensibil este imun la vulgaritate, fiindcă vulgaritatea jig-nește, umilește. Vulgar este omul neșlefuit, precum o piatra care zgârie, rănește, fiindcă este colțuroasă.

Nu avem cum să cerem tuturor să se încadreze în niște norme sau linii trasate de societate, deoarece există printre noi unii care vor să iasă din tipare, să epateze într-un fel, fie din cauza unui dezechilibru mintal, fie din lipsa bunei creșteri, fie din cauza unor trăsături vicioase de caracter, iar pentru acest comportament sunt priviți și catalogați, în cel mai blând caz, ca fiind niște oameni ciudați. Dacă nu ar face rău societății, sigur că nu ne-am alarma, dar se întâmplă tocmai contrariul - umilesc conduita normală de bun simț a majorității oamenilor. Și poate că ei nu ar exista sau ar fi în număr foarte mic

printre noi, dacă societatea în ansamblu ar fi una normală; dar se pare că ei se înmulțesc în condițiile unei societăți anormale, după cum societatea devine din ce în ce mai puțin normală din cauza înmulțirii numărului lor.

Metoda brutală cu care acționează acești oameni, stilul pe care-l adoptă, este o sfidare la adresa bunului simț, a bunei cuviințe. Iată că râsul lor sfidător, vorbele de amenințare, limbajul de cea mai joasă speță - limbaj de mahala -, tonul vorbirii - urlat uneori -, sau îmbrăcămintea, obiectele preferate, poziția corpului, gesturile în intimitate, dar și în societate - vădesc vulgaritate.

Bine ar fi ca în folosirea cuvintelor, dar și în toate manifestările noastre, să ne comportăm cu decență și responsabilitate. Să dezaprobăm aspectul, atitudinea și limbajul agresiv. Decența se învață! Nu ne naștem nici decenti, nici cu caracterul frumos format! Socrate spunea că „oamenii nu sunt virtuțioși de la natură”, iar Aristotel adăugase la faptul că virtuțile noastre nu ne sunt date de către natură, constata-

rea că din contra „ele sunt date contra naturii, dar avem dispoziția naturală să le primim în noi”. Adică o deprindere „un stil al acțiunilor pe care-l căpătăm prin exercitarea lor, prin modul în care-l realizăm”, cu care să căutăm să fim altfel și în felul acesta se poate întâlni „mijlocia” pe axa pe care se mișcă voința sufletului nostru; măcar aici, dacă nu putem ajunge în cealaltă parte – opusă! Tot Aristotel arăta că trebuie evitate trei lucruri în viață: „răutatea, lipsa de reținere și primitivitatea animală”.

În zilele noastre rămân valabile aceste percepțe filozofice. Omul nu este ad litteram trup și spirit, ci după cum trupul intră în acțiune - să-i spunem într-un proces trupesc - și spiritul are întregul său proces spiritual, ca atare omul nu este ceva împlinit, ci este în continuă lucrare. Filozoful Giovanni Gentile spunea: „Omul este om întrucât se face om.” A fi oameni înseamnă a ne crea pe noi înșine, a ne crea viața, beneficiind

► de libertatea dăruită de Divinitate.

Se coboară atât de jos, încât putem auzi înjurături din gura unor oameni de la care ne-am fi așteptat să fie exemple de comportament civilizat, cuviincios și unde? - într-un mediu unde s-ar fi cerut decență... Cum de ies din gura lor înjurături, drăcuiești, uneori chiar blesteme? Cum se naște această plăcere diavolească, înscrisă în sentimentul unei vieți neîmplinite sau râvnite? Scriam cândva - și nu mă dezmint - că oamenii devin din ce în ce mai răi, capabili să lovească și să ucidă pe cel de lângă el, cu cuvinte - scrise sau grăite -, cu propriul corp, cu arme, în special atunci când interese de ordin material sunt în joc. A dispărut toleranța, sentimentele nobile, decența, a dispărut morala după care s-au ghidat străbunii noștri atâtea veacuri! Cuvintele, gesturile nu mai sunt spiritualizate, în așa fel ca să-l facă pe cel de lângă noi să înțeleagă, să-l mângâie, să-l alinte... Nu ne mai apropiem unii de alții prin acel sentiment de iubire, nu mai suntem înamorați de bine, de înalt...

Am avut o colegă de facultate care înjura printre dinți când nu-i convenea ceva și multe nu-i conveneau și am întrebat-o într-o zi: „De ce înjuri?” „Să-mi vărs focul, să-mi treacă nervii!” „Dar de unde ai învățat să înjuri?” „La mine în casă nu era zi fără înjurături! Mama-l

înjura pe taică-meu că se mișca încet și n-o făcea fericită, tata o - înjura pe mama că n-are minte să-nțeleagă!” Și-am înțeles cum în acea familie lipsea iubirea și respectul, și cum s-au imprimat cuvintele în mintea ei. Când am lucrat în fabrică, am întâlnit un coleg, inginer, fiu de preot, care înjura. Și erau unii care îl priveau admirativ pentru curajul de a sfida educația pe care o primise de la părinți, aceea a bunei cuvințe și a credinței. Era pe vremea comunismului! L-am întrebat odată: „De ce înjuri?” „Fiindcă sunt un om sincer! Eu sunt prieten cu muncitorii din secție: ei înjură, eu înjur...” Cunoșteam atmosfera și am realizat învoirea sufletului său cu gândul rău. Am cunoscut un intelectual, profesor la un liceu care la cinci minute trebuia să-l pomenească pe „cel rău”. Și l-am întrebat și pe acesta: „De ce drăcuiești tot timpul?” „Da, așa fac? Nu-mi dau seama, dar, oricum, cei din familia mea nu se sfiau să mai și drăcuiească! Probabil că mă «răcoresc»!” Și-atunci am realizat evoluția păcatului, de la atacul gândului rău, până la obișnuința cu el. Am avut o vecină care înjura, drăcuia și am întrebat-o pe un ton glumeț: „De unde ați învățat atâtea înjurături «frumoase»?” „Din piață, dragă doamnă! Du-te și dumneata de vezi ce se bate la gura ălor de acolo!”

Și m-am tot între-

bat, de ce oare oamenii un pot găsi un mijloc decent de defulare? De ce au ajuns să considere normală o astfel de atitudine, încât nu-i deranjează? De ce toate aceste emoții nu le transferă în cuvinte frumoase, într-un strigăt către Dumnezeu, într-o rugăciune? Și dacă greșim - fiindcă nu este om să nu greșească -, de ce nu folosim scuzele sau acel atât de frumos cuvânt: „Iartă-mă!”? Fără educație, important fiind acceptul ei (spun aceasta întrucât de multe ori auzim câte un părinte plângându-se de copilul său: „Îi intră pe-o ureche și-i iese pe cealaltă!”), omul rămâne pradă fanteziei sale, iar fără credință în Dumnezeu fantezia poate lua căile cele mai urâte, ale păcatului, ale vulgarității, iar păcatul este lucrarea diavolului, a întunericului. În Romani 13:12 scrie: „Să ne dezbrăcăm dar de faptele întunericului și să ne îmbrăcăm cu armele luminii”.

Cauzele păcatului se spune că sunt mai multe: natura noastră animalică, anxietatea, înstrăinarea existențială, lupta

economică, individualismul, ispitirea de către Diavol. Oare nu ne putem da seama că toate aceste cuvinte și manifestări vulgare, indecente, sunt curse ale Răului? Că prin ele ne înstrăinăm de aproapele nostru și de Dumnezeu? Apostol Pavel spunea: „Duhul vorbește lămurit că în vremile cele de apoi, unii se vor depărta de la credință, luând aminte la duhurile cele înșelătoare și la învățăturile demonilor” (I Timotei 4, 1).

Un om decent este un om curat sufletește și trupește; el nu se murdărește, nu se încredințează vulgarității pentru a șoca, a se refula, a păcătui.

Părerea mea este că ne lipsește evlavia, acea atitudine de respect și duioșie față de cineva sau de ceva, despre care pomenește Thomas Mann în cartea sa „Doctor Faustus”: „Libertatea pe care o avem înseamnă și libertatea de a păcătui, iar evlavia înseamnă a nu face uz de această libertate, din dragoste pentru Dumnezeu, care a trebuit să ne-o dea”.

Despre adevăr

Continuare din pagina 20

tocmai a început, pentru că acum înțelege ceea ce face. Aceasta este viața și calea pe care trebuie s-o urmeze, ridicându-se către ideile cele mai înalte. Aceste idei sunt exprimate pe măsură ce se creează matrită și se organizează scena pe care se va acționa fără a avea liber arbitru, ci urmând calea și sensul vieții Lui. Întotdeauna a fost așa, dar omenirea și-a dat seama abia la venirea lui Iisus Hristos pe pământ, mai ales după crucificarea sa, când omului i s-a deschis calea

spre vecinicie. Mai întâi a apărut gândul creației, apoi să dovedim creația și să devenim ceea ce suntem. Urmează să exprimăm ceea ce devenim, să trăim experiența pe care o exprimăm. Dacă suntem conștienți de ceea ce trăim, abia atunci gândim ceea ce suntem. Cercul este complet. Acum vedem, în sfârșit ideea în întregul ei. Îl definim pe Dumnezeu. Eu aleg să mă recreez pe mine însumi din nou, absolut în fiecare moment. Eu aleg să trăiesc experiența celei mai grandioase versiuni a celei mai mărețe viziuni pe care am avut-o vreodată despre cine sunt. Aceasta este lucrarea

noastră sfântă. Aceasta este cea mai mare bucurie a noastră. Aceasta este rațiunea noastră de a fi. „Cel mai important lucru de a fi dobândit după libertate este demnitatea”. Surprinzător pentru mine să aud această frază rostită de fostul rege al României, Mihai I. Pentru că demnitatea o cred așezată întotdeauna înaintea libertății. Poți să renunți la libertate ca să rămâi demn, iar dacă prețul libertății este pierderea demnității, atunci mai bine rămâi în temnița sclaviei. Închei spunându-vă ca „Libertatea mea se termina acolo unde este încălcata libertatea altcuiva” (Va urma)

Șarpele

Continuare din pagina 29

stau în fiecare dimineață, pe banca de granit din curte, așteptând să mai treacă vremea, să se trezească prietenii. La început nu am auzit niciun zgomot, niciun sunet familiar și lucrurile pe care le fixam cu privirea și încercam să le definesc, se pierdeau într-o masă amorfă, un fel de corp organic care undulându-se în fața ochilor mei, executa un dans ciudat. Cu fiecare mișcare a privirilor mele, cu fiecare gând se schimba și ritmul și natura dansului și în același timp, tot mai multe detalii ale lumii înconjurătoare erau prinse în această mișcare ondulatorie, neprobabilă. Trebuie să mărturisesc că eram fascinat de „atribuția” mea personală în construirea și modificarea materiei, de puterea mea de dirijare a lumii înconjurătoare și mai

ales eram fascinat de „normalitatea” acestui fenomen! Apoi am auzit glasul bunicii, de data asta, clar și puternic ordonându-mi: „nu te mai uita acolo, că te fura, te duce cu el!”

Încercam să înțeleg despre ce „acolo” era vorba și mai ales „cine” stătea gata să mă fure, dar dansul florilor din răsaduri, dansul fluturilor și al vazduhului, dansul pereților și al pământului de sub picioare, mă împiedica să mă concentrez, să urmăresc vreun gând aparte.

Era cald, mult prea cald și aveam o senzație de greață, dar nu eu spectatorul, ci doar acela care, din neglijența lui proprie, sălășluia nepuțința interioarelor altui copil. Atunci când tocmai eram pe cale să vomit ori să leșin, a venit bunica și la pas cu ea, șarpele. Am auzit cum îi spune: „du-te și arată-i!”

Șarpele m-a privit și eu m-am ridicat și am plecat după el, ca și când acest fel de plimbare omcu-șarpe ar fi fost una din cele mai normale activități de la țară. Am intrat după el în bezna pivnitei și când ochii mi s-au acomodat cu întunericul, am văzut-o pe bunica ieșind din pivnița și am urmat-o. Ajuns afară, om matur, în lumina necruțătoare a soarelui de după-amiază, mi-am amintit că bunica era moartă de mult timp. Cu un sentiment de adâncă tristețe m-am îndreptat înspre banca de granit și m-am așezat tăcut, copleșit de gânduri și de amintiri. După

un timp, nu știu de unde și cum, lângă mine, pe banca, a venit și s-a așezat o fetiță. Nu o mai văzusem pe la noi, dar bănuiam că este fetița vreunuia care ajută prin casă, dar când s-a uitat în sus la mine, am avut strania senzație că o cunosc bine, de undeva. Abia mult mai târziu, după ce ea plecase demult, mi-am dat seama de unde o cunosc. Ochii ei erau identici ca formă, culoare și expresie cu ochii bunicii și cu cei ai șarpelui. Nu am mai văzut-o de atunci, cu toate că am întrebat prin sat. Se pare că nimeni nu o cunoștea.

Ionaș Loredana

Omagierea „Luceafărului” poeziei românești a devenit o datorie de onoare, pe care locuitorii de pe Crișul Repede o respectă cu sfințenie, an de an, atât la nașterea acestuia, în 15 ianuarie, cât și în 15 iunie, când marcăm trecerea sa în eternitate. Astfel, la Oradea, au fost organizate mai multe manifestări omagiale dedicate poetului Mihai Eminescu, la împlinirea celor 163 de ani de la naștere.

Manifestările au debutat la statuie

Legea nr. 238 din anul 2010 a consfințit ca, în fiecare an, în data de 15 ianuarie, să se sărbătorească Ziua Culturii Naționale. În luarea deciziei, a contat faptul că 15 ianuarie este data la care s-a născut Mihai Eminescu. Chiar înainte ca această lege să fi fost promulgată, ziua de 15 ianuarie a fost celebrată, în fiecare an, la Oradea, așa cum se cuvine. S-a întâmplat și ieri, la statuia poetului, unde Asociația cultural civică „Pro România Europeană”, condusă de prof. univ. dr. Ion Zainea, în parteneriat cu Direcția Județeană pentru Cultură și Patrimoniu Național Bihor, a organizat, de la ora 11.00, un program cultural dedicat împlinirii celor 163 de ani de la nașterea poetului. Moderatorul evenimentului a fost prof. univ. dr. Cornel T. Durgheu, care i-a introdus pe cei prezenți în universul liric eminescian, recitând câteva versuri din poezia „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie”, după care a făcut o scurtă prezentare a Asociației „Pro România Europeană”, care s-a înființat în urmă cu un an, pe 24 ianuarie. Asociația își propune promovarea culturii,

Ziua Culturii Naționale la Oradea Omagiu Eminescului

„ce-ți doresc eu ție...”

credinței, istoriei și tradițiilor poporului român, a con-

Cultură și Patrimoniu Național Bihor, care a vorbit

sensului național, a solidarității și unității românilor de pretutindeni, precum și a valorilor din spațiul Uniunii Europene: respectul pentru demnitatea umană, libertate, democrație, egalitate, stat de drept, respectarea drepturilor omului, inclusiv a minorităților.

Eminescu și Oradea

În continuare, a luat cuvântul Lucian Silaghi, directorul executiv al Direcției Județeană pentru

despre importanța existenței în Oradea a unei statui închinată lui Eminescu, precum și despre relația indirectă a poetului cu orașul nostru. Potrivit acestuia, între Eminescu și orașul nostru a existat, peste timp, o legătură spirituală specială, stabilită de Iosif Vulcan, cu toate că la debutul eminescian în „Familia”, din 1866, revista apărea la Pesta. S-a creat, astfel, această relație simbolică Eminescu-Oradea, și chiar dacă nu sunt dovezi că poe-

tul s-ar fi oprit vreodată în orașul de pe Criș, el s-a oprit în paginile Familiei. O intervenție aplaudată de cei prezenți a avut și profesorul Ioan Baba Armănescu, care a afirmat că din cei 163 de ani, câți se împlinesc de la nașterea poetului, 147 sunt legați de Oradea. „Eminescu a fost în mijlocul nostru tot timpul existenței noastre. Sperăm că acea scânteie, care a apărut atunci, ne va lumina și în continuare”, a menționat profesorul Ioan Baba Armănescu. La fel de emoționante au fost și momentele celorlalți invitați: preotul Mircea Ghidea, actrița Zentania Lupșe-Lakatoș, conf. univ. dr. Dana Sala, scriitorul Vasile Ilica, col. (r) Carțiș și doamna Maria Haiduc, care, prin cuvânt și vers, i-au adus un omagiu poetului nepereche.

Elevii, prezenți în număr mare

Programul a continuat la statuia lui Iosif Vulcan, cu depuneri de flori și jerbe de flori, nu înainte ca scriitorul Ioan F. Pop, custodele Muzelui Memorial „Iosif Vulcan”, să le adreseze câteva cuvinte elevilor prezenți. „E bine că trecem de două ori pe an pe la statuile lui Eminescu și Iosif Vulcan. Bine ar fi să mai umplem, din când în când, și bibliotecile, pentru că adevărata cultură națională se face în bibliotecă”, le-a spus scriitorul Ioan F. Pop tinerilor. El a menționat că Iosif Vulcan este scriitorul fundamental al culturii române, care a îmbogățit și înfrumusețat limba pe care o vorbim astăzi, și că existența Muzeului Memorial „Iosif Vulcan” se datorează debutului lui Eminescu în paginile revistei „Familia”, la 1866. „În fiecare an, îi așteptăm pe iubitori de literatură să-și ►

Târgoviște sub însemnul lui Eminescu

Lucian Constantin

În perioada 15-16 ianuarie 2013, în Târgoviște, au avut loc mai multe manifestări dedicate unui dublu azimut cultural național: „Ziua Mihai Eminescu” - „Ziua culturii române”.

Una dintre aceste manifestări a avut loc în 15 ianuarie și s-a desfășurat la Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu”, având cap de afiș pe poetul și jurnalistul Lucian Avramescu.

O altă manifestare ma-

Lucian Avramescu

nifestare pe tema amintită a avut loc pe 16 ianuarie în Corpul K al Universității „Valahia” din Târgoviște, invitatul acțiunii fiind mul-

Eugen Simion

tiplă și reductabilă personalitate culturală, academicianul Eugen Simion, cel care, de altfel, este și inițiatorul Zilei culturii române.

Cele două acțiuni culturale s-au remarcat printr-o afluență numeroasă de participanți din toate categoriile sociale: simpli cetățeni, intelectuali, studenți, scriitori, oameni de cultură și artă și importanți reprezentanți socio-politici locali.

S-au ținut cu această ocazie discursuri privind importanța momentului, au avut loc dialoguri interesante și lansări de carte...

Amănunte în numărul viitor.

► amintească valorile noastre literare fundamentale, chiar printr-un mic gest de aducere aminte, dar, evident, cultura română se omagiază în fiecare zi, și nu doar în anumite răstimpuri. Noi avem, astăzi, o cultură română, tocmai pentru că ieri am avut o cultură română. Sperăm să avem și mâine”, a mai spus Ioan F. Pop. Au urmat depuneri de flori și jerbe de flori din partea celor prezenți, cea mai numeroasă participare fiind a elevilor din clasa a X-a F de la Colegiul Național “Iosif Vulcan”, însoțiți de profesoara Claudia Krenek, precum și

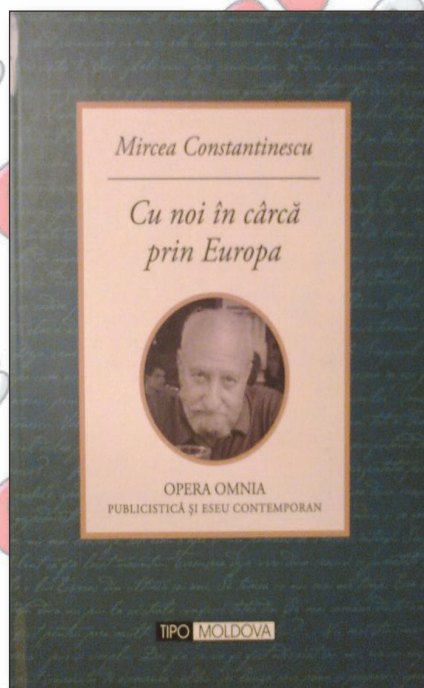
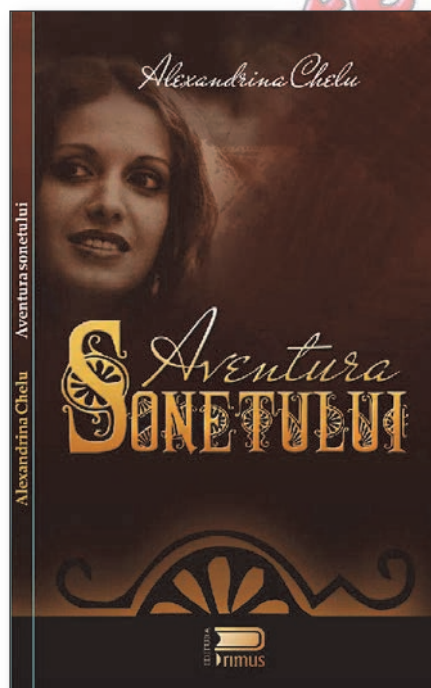
a celor din clasele a IX-a B și a VI-a A, de la Colegiul Național „Mihai Eminescu”, însoțiți de profesoarele Daniela Duma și Ramona Tătar. „Am venit pentru a depune o coroană în memoria celui care a avut o contribuție esențială în traseul devenirii spirituale și literare a lui Mihai Eminescu. Venim, în fiecare an, la această manifestare, Iosif Vulcan fiind patronul spiritual al școlii noastre”, ne-a declarat profesoara Claudia Krenek.

One-man show cu Eugen Țugulea

Omagierea marelui poet a continuat, de la ora

16.00, la Biblioteca Județeană “Gheorghe Șincai”, în organizarea Asociației Femeilor Ortodoxe Române din Episcopia Oradea (AFOREO). Evenimentul, intitulat “De-or trece anii...”, s-a desfășurat în Sala Amfiteatru a Bibliotecii Județene “Gheorghe Șincai”, la care au participat toți cei care iubesc poezia lui Eminescu. Seara, la Filarmonica de Stat Oradea, pentru aproape o oră, actorul Eugen Țugulea i-a purtat pe cei prezenți prin universul mirific al versurilor eminesciene, evenimentul fiind organizat de Direcția Județeană pentru Cultură și Patrimoniu Național Bihor, în parteneriat

cu Teatrul “Regina Maria”, Filarmonica de Stat Oradea, Revista “Familia”, Inspectoratul Școlar Județean Bihor, Muzeul Țării Crișurilor și Muzeul “Iosif Vulcan”. Înainte de începerea spectacolului, intitulat “Porni Luceafărul”, orădenii au putut admira, în foaierea Filarmonicii, câteva medalii dedicate poetului, aflate acum în colecțiile Muzeului “Țării Crișurilor”, donate de pasionatul colecționar Constantin Mălinaș. După spectacol, cei prezenți s-au deplasat la statuia poetului din Piața Independenței, unde au depus jerbe și buchete de flori.

Cărți noi în biblioteca revistei Climatē literare

